

Uudised

Toimetuse ja talitus:
Tallinnas, Narva maantee 27
Toimetuse telefonid:
477-46 ja Eteka 16
Talitus: telefon Eteka 32

Toimetuse toimkond:
Jaan Põdra (esimees), Karl
Reinaste (vast. toim.), Ja-
kob Mõttus (tegev. toim.),

ILMUB KORD NÄDALAS
ÜKSIK NUMBER
6 SENTI

Tellimise hind:
Postiga: 1 kuu 30 senti, 3 kuud
60 senti, 6 kuud 85 senti, 12
kuud 1.25 krooni. Tellimisi võ-
tavad vastu kõik postiasutised.

Kuulutuste hind:
Kuulutuste küljel 6 senti mil-
lim. ühel veerul, lehe esiküljel
ja tekstis 12 senti, tekstis
teksti kirjaga 15 senti millim.

Nr. 2 (729)

Reedel, 15. jaanuaril 1937

15. aastakäik

Hispaania ühistegevuse kongress Barcelonas.

Pildil on teiste hulgas näha ka Rahvusv. Ühist. Liidu peasekretär H. J. May ja miss Polley, R. A. Palmer Inglise ühistegevusliidust ja W. Bradshaw, praegune Inglise suursisseostu keskuhingu (C. W. S.) president. Teatavasti organiseeris R. U. Liit toetuste kogumist Hispaania kodusõjas kannatanud ühistegelastele.

Põllutööriistad kallimaks

Hinnatõusu põhjustavad toormaterjalide ja tööpalkade hinnatõus

Välisurgudel viimasel ajal näitavad rauasaaduste hinnad pidevat tõusu. Nimele on rauasaaduste hinnad kerkinud ümmarguselt 20—25%. Seejuures ilmneb nähe, et paljudest maadest, missugused olid seni tuntud rauatootjate maadena, üldsegi enam ei saa osta terast ega rauda. Ka on kodumaal tõusnud osaliselt tööliste palgad. Arvestades eelpooltoodud asjaolusid on kodumaa põllutööriistade ja -masinate vabrikud tõstnud oma toodete hindu.

Nii, näiteks, on tõusnud atrade hind umbes 5%, vedruäketel ja kultivaatoritel 5—10%, hobuserehadel 5—8%, adrahõlmadel ja -teradel kuni 10% jne.

Loomulik, et põllupidaja ruttab veel endiste hindadega täiendama oma majapidamist vajalikkude põllutööriistade ja -masinatega.

Nagu kaubanduslike ringkondadest kuulud, on viimasel nädalatel muutunud põllutööriistade müük üle ootuste elavaks. Ostetakse varuks isegi niisuguseid masinaid, missuguseid vahest otsekohe ei vajatagi, kuid milliseid edaspidi siiski on mõõdapääsematult tarvis.

Näitena olgu märgitud kas või rehespeksugarnituuride ja traktorite ost jaauariikuus. See on igatahes erakordne nähtus, kuid annab hea tunnistuse meie

põllupidajast, kes ei ela ainult tänasele või nagu rahvakeeles märgitakse „peost suhu“.

Teisest küljest tõendavad sellised osutud, et põllupidajal, kes saab põllumajandussaaduste eest üsna korraliku hinna, on kogunenud veidi sularaha, mille võib kasutada talumajapidamistarvete juuremuretmiseks.

Üksikud põllupidajad on vajaliku summa saamiseks realiseerinud isegi osa oma metsa, mille järele tänava nõudmine on väga elav ja hinnadki soodsamad kui kunagi varem.

VÄETISAINETE KONTROLL

1. veebruarist hakkab maksma uus põllutöömistri määrus väetiste valmistamise, sisseveo ja müügi kontrolli kohta. Määruses on nähtud ette, et väetiste valmistamise, sisseveo ja müügi kontrolli teostab põllutöömisteeriumi põllumajanduse osakond selleks määratud või valitud isikute kaudu.

Väetiste ostul-müügil, sisseveol ning müügi järelevalve teostamisel võetud väetisproovide analüüse teostavad järgmised ametlikud laboratooriumid: riiklik katsekoda Tallinnas ja riigi põllutöökata-sejaam Kuusikul. Analüüside tasud tuleb maksta tellijail riikliku katsekoja tasunormide kohaselt.

Määruses on loetletud kodumaa ja välismaa väetised, mille müük siseturul on lubatud. Kodumaa väetisi on nimestikus 6, välismaa väetisi 11.

PEAB OSKAMA RIIGIKEELT

Haridusministeeriumi korraldusel peavad kõik mitte-eesti rahvuse kuuluvad õppejõud oskama riigikeelt sel määral, et nad kõnes ja kirjas suudaksid vabalt riigikeeles avaldada oma mõtteid. Õppejõudude riigikeele praktilise oskuse taset jälgivad koolinõunikud.

Kuninglikud pulmad Hollandis

Hollandi kroonprintsess Juliana abiellus Lippe-Biesterfeldi printsi Bernhardiga, kes on pärit Saksast. Pulmad peeti Haagis suurima toredusega, millele pidutses kaasa kogu Hollandi pealinn. Hiljem noorpaar asus pulmareisile, peatus ühes talvekuurordis Poolas.

Itaalias ei tohi hindu tõsta

ÜHISKAUPLUSED MÄÄRATI KONTROLLI TEOSTAMA

Itaalias astus kokku ühiskaupluste üleriiklik nõukogu ja asus esimees Fabbri eesistumisel arutama küsimust, kuidas Itaalia-Aafrika asumaades ühistegel-ist tööd arendada. Veel tähtsama küsimusena seisis aga päevakorras valitsuse ettepanek kaubahindade reguleerimiseks, mis fashistliku partei algatusel kõigile kaubanduslikele organisatsioonidele ülesandeks tehtud. Nõukogu on kõigile ühiskauplustele ülesandeks teinud esitada hinnad kaupade kohta, mis neil müügil, kusjuures hinnad ei tohi eelmise kuu tasemest kõrgemad olla. Üldse ei tohi seniste tagavarade jätkumisel kaupade hindu tõsta.

Ühiskauplused ja keskuhingud peavad oma sammudest informeerima sündikaa-tidevahelist komiteed ja teostama hin-dade üle piinlikku kontrolli. Ühiskau-bindusele on pandud ülesanne jälgida ka era suurkaupmehi, kes püüavad hindu tõsta või kaupu varjata.

Nii on Itaalia tarvitajateühingud and-nud end fashistliku partei käsutusse, et toetada aktsiooni hindade reguleerimi-seks ja valvata nende määruste täitmise üle, mis valitsus maksma pannud tarvi-tajate huvide kaitseks. Fashistlik ühis-tegevusliit on selleks kaasa tõmbanud kõik ühingute liigid ja nende keskorga-nisatsioonid.

ERAAMETNIKE KOJA KOOSSEIS

Eraettevõtete ametnike koja valimiste tulemused on selgunud. Koja liikmeks on valitud:

1. (ettevõtete juhtkonna) sektsiooni:

A. Vihvelin, J. Klassen, P. Juhanson, L. Parkas, A. Kiviste, F. Lauristin, T. Klassen, T. Kanemägi, Salme Jantra, A. Oinas, E. Kindel ja M. Hornbusch.

2. (kontoriametnikkude) sektsioonis:

Salme Einer, T. Kangur, A. Melles, A. Künkmaa, B. Kerem, K. Mertzin, V. Grossthal, A. Otti, H. Veiss, J. Kroll ja V. Vidau.

3. (äriteenijate) sektsioonis:

K. Tammer, J. Kasak, M. Esmann, K. Varju, G. Pommer, Ed. Pärn, J. Laksberg, J. Ustav, A. Matti, P. Maurer, R. Tõnisson, M. Vestung.

Rida koja liikmeid on valitud ühistegeliste ettevõtete ametkonnast. Nii 1. sektsioonis T. Kanemägi (T. E. Laenu-Hoiu-Ühisuse juhataja) ja E. Kindel (ETK nõunik); 2. sektsioonis A. Otti (L-Eesti Eksportapamajad); 3. sektsioonis M. Esmann (Viljandi E. P. Selti kaub. osakond), K. Varju (Tartu E. Majandusühisus), E. Pärn (ETK Narva haru-kontor) ja P. Maurer (Pärnu Majand. Ühisuse Väandra osakond).

RAHVUSKOGU 2. KOJA LIHKMEID

Põllutöökoja, agronomide koja ja meierite koja esindajatena valiti Rahvus-kogu 2. koja liikmeks vann. adv. J. Holberg, Al. Saar Läänemaa ja põllutöömisteeriumi põllumajand. osa-konna dir. K. Liidak.

Kohtute ja vannutatud advokaatide esindajaiks Rahvuskogu 2. kotta valiti riigikohtu ebiesimees A. Palvadre ja vann. adv. A. Anderkopp.

Omavalitsuste esindajaks Rahvuskogu 2. kotta valiti Harju maavalitsuse esi-mees K. R. Ruus, Pärnu maavalitsuse esimees Jüri Marksoo, Ulila vallava-nem L. Antik (Tartumaa), Kasaritsa vallavanem Joh. Hagivang (Võru-maa) ja Uuemõisa vallavanem A. Rei (Saaremaa).

L. EENPALU

Kodumajanduskoja esindajaks Rah-vuskogu 2. kotta sai koja esinaine pr. Linda Eenpalu.

600.000 KROONI PUHASKASU

Eesti Panga aruanne 1936. aasta kohta on koostatud ja esitatud läbi-vaatamiseks revisjonikomisjonile.

Aruande järele on panga puhaskasu 1936. a. 603.620 krooni, eelmise aasta 568.624 krooni vastu. Eesti Panga kattevara vahekorrad jooksvate kohustustega on aasta lõpul 56,50%, kuna 1935. a. oli see 51,01%.

EKSAMID KESKKOOLIDES

Haridusministeeriumis on praegu käsil koolivõrgu koostamine, milles ette nähtud kõik koolid, milliste kur-sus ulatub üle algkooli. Kava koos-tamiseks on kogutud kohtadelt and-meid. Neist nähtub, et gümnaasiume soovitakse meie olude kohta liig palju. Selle vastu võiks väita, et põllumajanduslikke kutsekoole on vaja palju rohkem.

Keskkoolide lõpetajatele, kes soovivad astuda gümnaasiumidesse, korraldatakse käesoleval aastal eksamid gümnaasiumide juures. Valitakse edasiõppimiseks andekamaid õpilasi. Eksamid korraldatakse ka kutsekoolidesse astujatele.

Uus kooli võrgukava hakkaks maksma 1937. aasta sügisest.

EESTISTAS NIME

Eesti Ühist. Kindlustus-Keskseltsi juhataja R. Bibikov on oma perekon-nanime eestistanud, võttes uueks pe-rekonnanimeks Talgre.

LÄTI KUNSTINÄITUS TARTUS

Kolmekuningapäeval avati Tartus Läti kunstinäitus kunstikool „Pal-lase“ ruumides. Avatud näitusel on väljas Läti kunstnikkude viimaste aastate paremad tööd.

Idamaist võlu jagavad kõigile

paberossid, mille toppimiseks on kasutatud suurima levikuga ETK paberossitubakaid „Kotkas“, ETK nr. 1 ja ETK pabe-rossikesti.

Lõusööda vajadusest kanapidamises

Koduloomapidamise alal võib panna tähele kanade arvulist suurenemist, mis loob eelduse kanamunatoodangu suurenemiseks. Kuid samaväärne ja veel parem abinõu munatoodangu suurendamiseks on kanapidamise tingimuste parandamine. Kahjuks puuduvad meie oludes täpsed ja ülevaatlilikud andmed kanakarjade arvulise koosseisu kohta, kuid üldiselt võib väita, et 15—25-pealised kanakarjad annavad valdavama munatoodangu, ilma et nende eest oleks kantud küllaldaselt hoolt.

Need niinimetatud korrastamata kanapidamised, kus kanad peavad leppima ebaühtlase söötmisega, olenedes aastaajast ja talupidamises loomasööda otstarbeks jäävast teravilja hulgast, ei ole kaugeltki võimalised andma seda toodangut, mis on kõnesoleva keskmise talu kanakarjade võimete kohane. Siin tuleb paratamata hea munatoodangu eelduse seisukohalt panna tähele iga kanakarja juures kanapidamise olukorda laiemas ulatuses, hinnates kanade tõpuhtust, eluruume ja hoolitsemise töid.

Möödunud 1936. a. kanamunade hinnad olid kõrgemad kui 1935. a., kuid kanamunade eksport vähenes 43,7 miljoni munale 48 miljoni muna vastu 1935. a. Tähelepanuväärne on olukord siseturu varustamisel kana-

munadega. Siin 15. novembrist kuni 10. jaanuarini ei jõudnud munatoodang rahuldada täiel määral siseturul kanamunade tarvidust, vaatamata sellele, et detsembrikuu kestel ja jaanuarikuu algul kanamunade hinnaks makseti munade kokkuostu kohtades üle 50 gr raskete munade eest 15—16 senti paar, s. o. kr. 1.35 kilogramm. Samal ajavahemikul maksus sealihale keskmiselt kohalikkudel turgudel seaviisi müües 80—90 senti kilogramm.

Kevad- ja suvekuudel kanamunade kokkuostu hinnaks oli 50 senti kg, sellega kanamunade hooajaline hinnakõikumine on enam kui 2½-kordne.

Nagu eelpool nimetasin, on statistilistel andmetel kanade hulk arvuliselt suurenenud, kuid kanamunade arvus novembri- ja detsembrikuuadel oli suur tagasimine. Ei saa kuidagi põhjendada kanamunade vähest turul liikumist suurema siseturu tarvidusega, sest kanamunade hind novembri-, detsembri- ja jaanuarikuu algul suhteliselt või ja sealihale hinnadega, olid erakorralised kõrged. Ka ilmastiku olud on olnud soodsad kanadele munemiseks, sest kuni tänaseni pole talvekuudel olnud külma.

Vaatamata sellele, et kanamunade hind eriti sügis- ja talvekuudel püsis soodsana, ei anna see eeldusi kanapidamise tasuvuseks, kui munatoodang on liig väike.

Kanade mittemunemise põhjus seisab kanade nõrgas söötmises ja seda põhjustel, et möödunud aasta oli teravilja lõikuselt üldiselt alla keskmise, kujunedes isegi mitmes rajoonis koguni nõrgaks.

Hinnates öieti olukorda on vabariigi valitsus võimaldanud kariloomadele ja sigadele riigi viljamonopoli kaudu odavamahinnalist jõusööta, mis on müügil karja ja sigade jõusööda nime all.

Kanade sööt koosneb peamiselt jõusöödast ja siin oleks vajalik tulla appi kanapidajatele, võimaldades ka nende odavamahinnalist jõusööta.

Piimakarjade ja sigadele määratud jõusööt oma koosseisult ei vasta kanade söödanõuetele, samuti pole otstarbekohane anda kanadele jõusöödast üle 40% sööta jahuna, kuna 60% tuleks anda teradena. Kodusele teraviljale lisaks kanade söödaks oleks vajalik lasta müügile maisiteri, mida sobib kuni 40% kogu teraannusest sööta kanadele. Kuivsöö-

dana võiks soovitada järgmist jahukoostist:

nisukliid		20%
kaerajahu		20%
odrajahu		10%
soja tangu j.	..	15%
maisijahu		20%
kalajahu		15%

Toodud jõusööda segu üks söötühik sisaldab valku 175 grammi; teraviljas kaer + oder + mais on valku ühe söötühiku kohta 70 grammi. Söötes kanadele teraviljasegu ja eelpool toodud kuivsööta, võimaldame kanal saada kätte umbes 125 gr valku ühe s.-ü. kohta, mis on nõuetav munemise eeldus. Ei taha siinkohal pikemalt võtta sõna kanasöötmise üksikasjade kohta, kuid märkin, et keskmiselt talus toodetud kanasöödadega, arvatud välja piim ja liha, pole võimalik rahuldada muneja kana valgutarvet ja valkaine puudus söödas on üheks kanade munemise takistuse põhjuseks.

Kanapidamise osatähtsus meie

rahvamajanduses omab nimetamisväärtse seisukoha, sest selle tootmisala rahalisi sissetulekuid taludes võib hinnata 4 miljoni kroonile, kusjuures see ala pole seni nõudnud rahvamajanduselt investeerimisi, nagu seda paratamatult on olnud vajalik teha piimanduse ja peekonitööstuse arendamisel.

Riigi viljamonopoli poolt müügile lastud veiste ja sigade jõusööda hinnaks franko Tallinn viljamonopoli ladu on 11,5 senti kg. Sama hinna alusel oleks soovitatav lasta müügile ka kanade jõusööt. Praegu vabal turul kanasöödaks vajaliku nisu, odra ja kaera hind kõigub 14—20 sendini kg ja tõesti selle teravilja hinna juures ollakse tagasihoidlik kanade munemissööda tarve rahuldamisel.

Linnupidajatele maisi ja sega kanajõusööda müügile laskmist ootab laialdane kanapidajate pere ja see samm oleks tervitav selle tootmisala arendamiseks.

Agr. A. Tealane.

Põhiseaduse aasta

Alanud aastat võime nimetada selle suure nimega. Põhiseadus on tähtsaim seadus kõigi riikide ja rahvaste elus. Temast oleneb tunduval määral riigi- ja rahvaelu rahulik areng.

Alanud aastal töötatakse välja uus põhiseadus, mille tähtsamad põhijooned määrati kindlaks läinud aasta veebruaris asetleidnud rahvahääletusel. Läinud aasta detsembris valitud Rahvuskogu, kes koos Kutsetekojaga kujundab enesest meie teise asutava kogu, astub kokku 16. veebruaril. Kuna põhiseaduse väljatöötamine peab Rahvuskogus sündima hiljemalt kuue kuu jooksul, siis on arusaadav, et väga soovitatav oleks kui Rahvuskogule esitatakse juba tema kokkuastumisel uue põhiseaduse mõningane eelnõu. Selle kallal töötab kuuldavasti mõnda aega vastav asjatundjate komisjon. Sarnane asjatundjate poolt kaalutud eelnõu võiks Rahvuskogul kui ka Kutsekojal tööd hõlbustada ja kiirendada. (Teatavasti töötavad Rahvuskogu ja Kutsetekoda põhiseaduse eelnõu kallal eraldi, kuid võtavad ta vastu ühisel koosolekul.)

Näib endastmõistetav olevat, et uut põhiseadust ei panda rahvahääletusele, vaid ta kuulutatakse välja ja pannakse maksma riigivanema dekreediga. On üldtunnustatud tõeks, et rahvalt võib arvamist küsida konkreetsküsimuses, neid aga ei tohi korraga liiaks palju esitada. Kui tehakse teisiti, siis ei ole loota, nagu võiks rahvahääletus anda positiivseid tulemusi. Terve seaduse-eelnõu panemine rahvahääletusele oleks just loetletud põhimõtte vastu eksimine. Ei saa rahvalt nõuda seisukoha võtmist nii hulkaes küsimustes, nagu seda eneses sisaldab põhiseadus. Kui seda tehakse, siis on kahte karta: jätavad hääled andmata need, kellel seisukoha võtmine käib üle jõu või hääletavad vastu. Vastuhääletamisele võivad tõugata põhiseaduse võrdlemisi korvalise tähtsusega osad.

Meie tulevase põhiseaduse makspanu ilma rahvahääletusest on seda rohkem õigustatud, et põhiseaduse tähtsamais küsimusis ütles rahvas oma arvamise juba läinud aasta veebruaris rahvahääletusel.

Nii võib loota, et juba eeloleva suve lõpuks uus põhiseadus võib jõusse astuda. Seega oleks võimalus antud nii rahvaesinduse kui ka presidendi valimisi ette võtta veel käesoleva aasta jooksul. See aga oleks väga hea, sest siis saaksime aasta lõpuks oma riigihoone uue ehituse viia katuse alla ja oleksime välja jõudnud ülemineku ajajärgust — vähem kui kolme aastaga.

See aeg ei ole mitte pikk, kui meele tuletada seda, et näiteks Leedus kestis vastav üleminekuajastu kümme aastat. On ju selge, et meie juures üleminekuajastu lühendamiseks aitab kaasa Leedust tunduvalt kõrgem kultuuritase. Kuid peamiseks teguriks meie üleminekuajastu lühendamisel on olnud see suur usaldus, mis rahvahulkades valitsemas meie praeguste riigijuhtide vastu.

Viies oma riigihoone ehituse alanud aastal lõpule, vabaneb rahvajuhitise siinseotud energia, et ennast rakendada loovale tööle teistel rahvaelu aladel.

Ja tööst ei tohiks puudu olla, eriti nüüd, kus viimasel paaril aastal meil nii mõnigi algatus on hakanud hoogsamalt arenema.

K. K.

Suurem ühiskauplus

vajab provintsi linna osakonnale täiesti vilunud, keeli valdajat ja kautsjonivõimelist

juhatajat

Pakkumised senise tegevuse kirjeldusega saata Tallinna, postkast 194 — kuni 20. jaanuarini s. a.

Mõnuga joome teed,

mille valmistamiseks on tarvitatud ETK Ceyloni teed.

Ceyloni tee on aroomiline, värviküllane ja maitsev.

Andrese ringvaade

Nüüd siis on juba paar nädalat uut aastat ja mõndagi on teinud kui oli vana aastal. Meie lugupeetud koda on tõhe hakanud ja „esimesed pääsukesed“ ühingu kaema saatnud. Vaatasin eelmisest „Uudiste“ numbrist koja rahvastiku pilte ja ma võin oma muljete põhjal ühingu juhte, nõunikke ja revidente trööstida: Koja mehi ei tarvitse karta, neil kõigil on niisugused sõbralikud näod, et vaevalt selle taga võiks peituda „kibedaid vendi“. Ainult see häda on, et nüüd ei saa enam kedagi neist pidada „oma meheks“, kõik nad on sama võõrad kui tuttavad. Vanasti oli selle pooltest parem: kui võõra revisjon ei meeldinud, kutsusid oma sama mehe ja asi oli jälle korras. Mõnikord sai asjast üle ka lihtsa ähvardusega teisse leeri asuda. Nüüd on asi selle poolest natuke sandim, pole mingit väljapääsu-teen jätud; see ammudoatad „katus“ on meile nii kindlalt üle pea tõmmatud, et ei paista ühtki pilu, mille vahelt läbi võiks pugeda. Kõik seadused on juba nõnda ümber seatud, et ilma kojata ei saa edasi ega tagasi. Ainult sõbralikkus nõuab, et võid veel vabalt võtta väljaspoolt lisaks, ühistegelise vaimu samuti, aga kõik muu tuleb juba koja kaudu.

Agas kui sa kogu oma olemisega oled antud niisuguste heade tuttavate ja sõbralikkude nägude hooleks, nagu need sulle vastu vaatavad sellelt koja rahvastiku pildilt, siis süda jääb rahva loodad ainult paremasse tulevikku.

Üks asi teeb siiski muret: kas seda rahvastikku seal kojas pole siiski vähevoitu. Kui ma sellele mõtlen, kui palju revidente, nõunikke, konsulente ja muid asjamehi oli meil vana aastal, s. t. „vanal ajal“ üks reviderimise ja instrueerimise peal, — igal keskusel oli oma suur kaader — siis nüüd nähtavasti tahetakse läbi saada päris pisikesel hulgaga. Võib olla, et mehed on kangemad ja kõvema pealehakkamisega, — selles ei tarvitsegi kellelgi kahelda — aga ka ühinguid on palju. Mõne peale kulutab revident nädalat paar, mõne peale veel rohkemgi. Kui rändureid vähe, kas nad jõuavad kõiki ühinguid läbi rännata?

Agas — mis see puutub minusse! Mina välisrevisjoni alla ei käi, välja arvatud toimetaja punane pliiats. Vaat' kui see välkuma hakkab, siis on mul pea kohal niisugune kindel „katus“, mille alt ei näe sinist taevast mitte ruut-millimeetritki.

Ja mis muidu veel uudist? Seda näeb igaüks ise oma silmaga, et vaatamata jaanuari keskuse kätte jõudmisele pole me veel saanud korralikku reesõitu. Tali ähvardab küll kõik aeg tulla, aga ei tule ega tule, kuigi me teda juba enne jõulu ootama hakkasime. Ei saa kätte heinu kuhjast ja küünidest, puud jäävad vedamata ja muudki veod oodaku paremaid aegu. Agas kui tali viimaks siiski tuleb — ega lumi taevasse saa jääda — siis ta tuleb nähtavasti suure hilinemisega. Kui me nüüd meele tuletame, kuidas ilmaprohvetid — need olid siiski vist välimaised — tänavuseks pakasterikast talve ette kuulutasid, siis on see meile lõbusaks vahelaks naljavaesl ajal.

Andres Ühistegelane.

Ühistegevuskoja seksioonide tegevus

ÜHINGUD ESITAGU KOJALE ARUANDED

Ühistegevuskojas on üldkorraldused juba lõppemas ja töö jagatud vastavate seksioonide järele, kes nüüd on asunud oma otseste ülesannete juure.

Kuid ka seksioonideski veel esimesed päevad kuluvad Kojale kantselei üldülesanneteks, nagu: seksioonide eelarvete koostamine, töö- ja revideerimiskavade koostamine, ringkirjade saatmine, seksioonidesse kuuluvate ühingute nimekirjade revideerimine jne. jne.

Seksioonide revidentidel on tulnud teha juba väljasõite kohtadele seoses uute ühingute asutamisega või inventuuride tegemisega.

Rekordi revideerimisega on saavutanud ühiskaubanduse seksioon. Äriees-tele omase erksusega on tähendatud seksioon saanud enesele seni 1. ja 2. revideerimisprotokolli järjekorranumbri.

ÜHISKAUBANDUSE SEKTSIOONIS on esimese poolaasta revideerimistähtpäevad tehtud revidentidele teatavaks. Kuna seksiooni kuuluvate ühingute nimekiri pole veel lõpulikult valmis, ei ole saadud teostada ka veel revidentide tööpäevade kindlaksmääramist.

Paljude ühingute revideerimistähtpäevad on lähedal. Et revideerimisi teostada seaduses ettenähtud tähtaegadel, tulevad esimesed revideerimised sooritada niiteld mobilisatsioonikorras. Kõik revidendid selles seksioonis on käesoleval ajal väljas sooritamaks koja ülesandeid.

ÜHISPANGANDUSE SEKTSIOONIS on kaks revidenti juba tööl ja kolmas asub oma kohale 22. jaanuaril s. a.

Seksioonile on saabunud mõningate uute ühissettevõtete asutamise soovivaldusi, milliste kohta seisukohad selguvad lähemal päevil. Revidentide asukohad selguvad hiljem.

ÜHISKINDLUSTUSE SEKTSIOONIS on ainult üks revident, kelle asukohaks jääb Tallinn. Selles seksioonis suurema ülesandena võiks märkida valla kindlustusseltside tegevuse kohandamist uuele kindlustusasutuste seadusele. Praegu on väljatöötamisel uus põhikirja, mis valmib juba lähemal päevil. Selle ilmudes tuleb ka praeguste valla vastastikuste kindlustusseltside sisemine struktuur ümberkorraldamisele.

Revident alustab tööd tuleval nädalal. Esimene revideerimisretk toimub Virumaale.

ÜHISTÖÖSTUSE SEKTSIOONIS on revidentide töörajoonid juba jaotatud. Nimelt jävad kaks revidenti Tallinna, üks Tartu ja üks Pärnu.

Tallinnas asuvatest revidentidest üks

PRESIDENT ROOSEVELT ÜHISTEGEVUSEST

P.-A. Ühendriikide president Roosevelt puudutas hiljuti Minneapolisest peetud kõnes ka ühistegevust, lausudes selle kohta järgmist:

„Kui öeldakse, et valitsus võiks oma ressursidega ühistegevust aidata, siis meie Washingtonis arvame, et ühistegevus ja ühingud peavad arenema rahva omal algatusel ja jõul. Valitsus võib jälgida ainult seda, et töötamise tingimused nii ühist. asutustele kui ka teistele ettevõtetele oleksid ühtlased. Algatus ja juhtimine olgu rahva käes, see viib kiiremini edasi.“

Teatavasti saatis president Roosevelt möödunud aasta suvel erikomisjoni Euroopasse ühistegevust uurima.

hakkab revideerima Põhja-Eesti piirkonnas asuvaid kartuliühinguid ja vaba aja jäämisel ka piimaühinguid.

Kõik revidendid selles seksioonis ongi juba asunud tööle.

ÜHISKASUTUSE SEKTSIOONIS toimetab seni revideerimisi üks revident. Kuna tähendatud seksiooni kuuluvad ühingud, kelle sisetulekud on minimaalsed, siis on tõusnud üles küsimus, kas mitte vabastada väikeühinguid välisreviisist. Vastav määrus on praegu väljatöötamisel ja on loota, et selle rakendamise leiab aset kõige lähemal ajal.

ÜHINGUTE ARV SUURENENUD Iseloomustava nähtena peab märkima, et kõigis viies seksioonis on ühingute

Tallinna uus keskmeierei

„VÕIEKSPOORT“ NÕUTAB SELLE EHTAMISEKS TOETUSI

Piimaühingute keskkliit „Võieksport“ on jõudnud veendumusele, et temal Tallinna varustamine puhta ja pastöriseeritud piimaga on praeguste olude juures raske või isegi võimatu. Nimelt ei suutvat praegune Tallinna keskmeierei oma praeguse töövõime juures läbi lasta rohkesti kui pool sellest piimast, mis pealinn igapäev ära tarvitab. Sellepärast ei oleval ka võimalik suuremal hulgal Tallinna kokkutulevat piima pastöriseerida ega puhastada.

Teiseks olevat praeguse keskmeierei ruumid väga kitsad, puudulikud ja vananenud, nii et neis ka parema tahtmise juures ei saa vajalikku puhtust pidada ega tagavarasid alal hoida. Asjata on loota Tallinna hea piimaga varustamise küsimuse lahendamist enne, kui pole ehitatud piimatööstust, mis suudaks läbi

nimekirjade korrigeerimisel tulnud ilmsiks, et paljud ühingud on jäänud kuidagi välja Kojale valijate nimekirjadest.

Nii on ühiskaubanduse seksiooni ühingute nimekiri täiendatud seni 29 uue ühingu, ühispanganduse seksiooni 1, ühiskasutuse seksiooni koguni 240, ühistööstuse seksiooni 100 ja ka ühiskindlustuse seksiooni terve rea uute ühingute võrra.

AASTAARUANDED KOJALE

Ühistegevuskoja juhatus on ringkirjaliselt teatanud kõigile kooperatiivühingute ja -liitude juhatustele, et vastavalt Ühistegevuskoja seadusele on kooperatiivühingud ja -liidud kohustatud esitada Ühistegevuskojale oma aastaaruanded Kojale poolt antud vormi järgi ühe kuu jooksul pärast aruande kinnitamist peakoosoleku poolt.

Neil ühingul, kelle aruandeaasta lõppes 31. dets. m. a., tuleb aruanne koostada senisel kujul, kuna Koda pole veel jõudnud lahendada aruannete vormi küsimust.

Rõõmu ja rahulolu toovad
igas olukorras ETK piibutubakad

Sangar,
Plevna ja
Tungal

HUGO REIMAN 50-AASTANE

9. jaanuaril s. a. pühitses oma 50-dat sünnipäeva Riigi statistika keskbüroo üldbüroo juhataja Hugo Reiman.

H. Reiman on sündinud 9. jaan. 1887. a. Tartus. Peale 1905. aastat oli ta poliitilise tegevuse pärast mõistetud vene võimude poolt sünnitööle ja viibis asumisel kuni 1917. a. revolutsioonini.

Teiste harrastuste kõrval oli H. Reiman huvitatud ka ühistegevusest, töötades Taga-Baikali kooperatiivühingute liidus. Pärast revolutsiooni Eestisse jõudes oli 1920.—1922. a. ümber „Ühistegel. Uudiste“ eelkäija

„Ühistegelase“ toimetajaks ja ühistegevuse kursuste juhatajaks.

Juubilar on tegev olnud mitmesugustes organisatsioonides. Eriti on ta oma tööjõu pühendanud Riigi statistika keskbüroole. Viimase väljaandeis on juubilarile sulest ilmunud rida uurimusi ja artikleid. Viimase aja tööst on eriti tähelepanu äratanud uurimus eesti rahva juurekasvu küsimuste üle. H. Reiman tegeleb ka filosoofiliste küsimustega.

Ühistegelaste poolt H. Reimanile juubelpäevaks tervitust.

TALLINNA RAEKOJA PROJEKTID

Tallinna uue raekoja ehitusprojektide võistlusel määras vastav komisjon auhinna järgmiselt:

1. auhind arh. E. Lohki ja arh. A. Küttneri projekt. Auhinnaks 3000 krooni.

2. auhind arh. E. Kesa ja arh. A. Kotli projekt. Auhinnaks 2500 krooni.

3. auhind arh. N. Kusmin (Tartust). Auhinnaks 2000 krooni.

Peale eelpoolnimetatute otsustas komisjon osta ära arh. Edg. Kuusiku ja arhitektide E. Jacobi ja E. Brockneri projektid, makstes kummagi projekti eest 1000 krooni.

10 AASTAT ETK TEENISTUSES

17. jaanuaril s. a. täitub ETK teenistust peakontori arveametnikul Eduard Linnusel.

Juubilar sündis 9. märtsil 1887. aastal Vändras. ETK teenistusse astus 17. jaanuaril 1927. a. ajutise arveametnikuna.

Juhatus ja kaasametnikud hindavad Ed. Linnust kohusetruu ametnikuna ja tubli töömehena.

VERIORA MAJANDUSÜHING ALGAS TEGEVUST

Aastavahetusel andis Põlva Majandusühing oma Veriora harukaupluse üle hiljuti asutatud Veriora Majandusühingule. Kuna Veriora enesest moodustab oma ümbruskonna keskuse, siis on kohaliku ühingu asutamine täiesti põhjendatud, sest kohalik ühing suudab alati tihedamat kontakti luua ümbruskonnaga nii kaupadega varustamisel kui ka liikmete kogumises.

Ühingu juhatusse kuuluvad — Richard Raudsepp, Voldemar Ilves ja Jaan Siilivask. Revisjonikomisjoni — Ernhold Pauk, Kirill Schleicher ja Aleksander Zirnask.

Arijuhtiks on Herbert Poomann.

Ühiskaubanduse tõus Inglises

ETTENAHTUD KAVA TEOSTUB ÜLE OOTUSTE HASTI

13. veebruaril algab Inglismaal suur propaganda-aktsioon ühistegevuse kasuks ja kestab 27. veebruarini. Selle aja kestel tahetakse kasutada kõiki vahendeid, et tuua rahvast ühiskauplustele lähemale.

Esijoonel kogutakse ühingutele uusi liikmeid, endistele liikmetele aga panna-akse südamele, et nad kõik oma osud koondaksid ühiskauplustesse. Meie tahame rahvale näidata, ütlevad inglased, et ostes kaup ühiskauplustest tarvitajad võivad kindlad olla, et nad saavad artikleid, mis on valmistatud hügieeniliselt eeskujulikkudes tehastes ja kus töötavad töölisel inimväärses oludes. Need

tehased on ühingute liikmed ise tööle pannud ja kontrollivad neid.

Tänavune propaganda hoog töö moodustab ühe osa sellest kümne aasta kavast, mis inglise ühiskaubanduses teostamisel. Eelmise aasta samasuguse aktsiooni tulemustega ollakse väga rahul. Ühiskaupluste läbimüügid kasvasid 1936. aastal 15.000.000 £ võrra ja juure tuli 250.000 uut liiget. Tänavune norm nii läbimüügi kui ka uute liikmete alal on ette nähtud veidi suuremana, kuid loodetakse, et ka see saavutatakse. Aastate kestel on omatud suuri kogemusi ja töö viiakse läbi plaanikindlalt.

KÄSITÖÖSTUSKODA AVATI

Teisipäeval avati Tallinnas käsitööstuskoda. Avakoosolekut juhtas majandusministri abi N. Viitak ja tervitusi ütles majandusminister K. Selter.

Samal koosolekul valiti ka juhtivad organid. Käsitööstuskoja esimeheks sai A. Naeres Tallinnast, toiduainete tööstuse seksioonist ja nõukogu esimeheks M. Andreesen Tallinnast. Valitud organid kinnitati kohe majandusministri poolt.

ILMADE SEIS

Ilmastiku oludesse on viimastel päevadel saanud muudatus külmenemise sihis, kuna temperatuur on paar kraadi langenud alla nulli. Kas see külm aga püsib, on praegu raske öelda.

Tänavused soojad talveilmad on tingitud sagedastest tugevatest madalrõhkkondade tekkimistest Atlandi ookeanil, millised sealt liikunud itta üle Skandinaavia ja Põhja-Jämere, tuues meilegi kaasa soojalaineid. Oma muutuvate liikumisteedega ei luba need ilmade kohta teha kestvamaid ennustusi.

ENAM KUI MILJON KROONI EEST EKSPORDITI MÖÖDUNUD AASTAL KARTULEID

Möödunud aasta kartuliekspordi kohta on nüüd valminud lõpulikud andmed, millest nähtub, et 1936. a. eksporditi kogusummas 171.544 kv kartuleid 128.889 kv vastu eelmisel aastal. Seega tõus 33%.

Kartulite väljavedu väärtuselt on aga palju suurem kui koguselt. Nimelt 1935. a. eksporditi kartuleid kr. 524.780.—väärtuses, kuna läinud aasta väljaveo väärtus oli üle 1 miljoni krooni; seega tõus ümmarguselt 100%.

DISTIPLIINI RIKKUMISED INGLISE ÜHISKAUBANDUSES

Seoses ettevalmistustega Rochdale'i pioneeride 100. a. juubeliks, on inglise ühistegevuses hindamisele võetud liikumise senised majanduslikud ja vaimlikud alused. Ühistegevuse liidu juhataja R. A. Palmer ja toimetaja E. Topham on mitmel puhul pikemalt käsitanud „ühistegevuse distsipliini“ küsimust. Olevat aeg käes vastata küsimusele, kas inglise ühingud moodustavad mingi rahvusliku liikumise või on see ainult rida laialipillatud ettevõtteid. Hädatarvilik on need 1100 ühikut, mis liidu liikmete nimekirjas, viia tihedale ja distsiplineeritud koostööle.

Praegune seisukord ei ole rahuldav mitte ükski ideelises, vaid ka majanduslikus mõttes. Mitmesugused ühingud tungivad üksteise tööpäevade ja raisatakse palju jõudu, kus vähemaga võiks läbi tulla. Niisuguste korrarikkumiste vastu tuleks tarvitada karmi kätt. Distsipliini rikkumisele peaks järgnema ühingu väljajähtmine mitte üksi ühistegelise liidust, vaid ka suursisseostu keskühingust.

KIVIÖLI LAIENDAB TEGEVUST

A.-S. „Eesti Kiviõli“ algab jaanuari lõpul töötamist uus suurem õlivabrik, mille toodangu võime üle kahe korra suurem senise vabriku omast. Selle järele tuleb remont ja seadete uuendamine vanas vabrikus.

Ligemas tulevikus on aktsiaseltsil kavatsus hakata ehitama kolmandat õlivabrikut ja panna tööle ka uus põlevkivikuivatus. Need kavatsused näitavad, et meie põlevkivitööstusel on praegu arenemiseks häid eeldusi.

Maapõue varandused päevavalgele

RINGKAIK KIVIÖLI KAEVANDUSTES

Meie põlevkivitööstuse väljavaat ed paranevad iga aastaga. Õlide järele on välismaal nõudmine nii suur, et seda õlivabrikud ei suuda täita. Nii näiteks Tüürsamäe õlitööstusel oleks võimalik turustada oma õlisid üle 100% suuremal hulgal, kui ta seda teha suudab. Eriti on Saksamaal kasvanud nõudmine raskete õlide järele.

Ka Soomes on väljavaateid õlikivi bensiini turustamiseks puhastatud kujul.

Samuti pole tööpuudust karta ka teistes õlivabrikutes. Nii Kiviõlis lõpetatakse praegu tehase laiendustööd. Ehitusel olev uus õlivabrik võimaldab ehitangut tõsta märgatavalt. Ka on tööliste puudus kaevandustes, mis end suvekuudel kaunis valusalt tunda andis, nüüd lahennud. On juba tavaliseks nähteks, et sügisel inimesi, kes põllutöödelt vabanevad, rohkelt arvul igalt poolt kokku valgub Virumaale kaevandusrajooni. Kui palju neist kevadel peatuma jääb, seda peab muidugi ära ootama. Kahtlemata aga ripub sellegi küsimuse juures palju ära tingimustest, millised mäekaevuritele esitatakse.

... Kuhu paike ei paista

Meie huvitavamaks põlevkivikaevanduseks on kahtlemata Kiviõli. Juba selle tõttu, et siin kogu töö sünnib maa all. Teeme korraks meiega käigu sinna alla, kuhu kunagi ei paista päikene, kuid kus sajad inimesed siiski teenivad järjekindlalt endile ja perekondadele igapäevase leiva.

Esimese mulje järele ei erine allmaa kaevandused kuigi palju kivisekaevandustest. Isegi töö juures tarvitatavad terminid on samad, mis söekavandusteski. Peatee, mis maa alla suundub, on „stoll“. Siit arenevad käigud juba mitmes suunas, n. n. „strekid“. Viimased liigitatakse veel peastrekkideks ja veostrekkideks. Viimased lõpevad kaevuri alalises töökohas vastu kiviseina. Vahe kivisekaevandustega võrreldes on vahest ainult õhus. Kui esimestes alaliselt koguneb raskete tuulutamismõjude tõttu gaase, mis ähvardavad mürgistusega ning lahtise tulega kaevandusse minekul plahvatusega, siis õlikivi kaevanduses seda ohtu pole. Siin asuvad töökohad ikkagi seevõrra maapinna lähedal, et võimalik on värske õhku saada torude kaudu otsekohe maapinnalt. Ainult ajal, mil hoogsalt lõhutakse kiviseinu, tähtub kaevandus gaasidega, mis aga varsti haihtuvad. Kivi raiumine toimub nimelt lõhkeainete kaasabil.

VESI!

Tööliste tervisele kõige kahjulikumaks mõjuga on kaevandustes valitsev niiskus. Kuigi suured pumbad alaliselt sisse tungida ähvardava veega võitlevad, ei ole võimalusi kaevandust täiesti kuivana hoida. Isegi suvisel kuival ajal kisuvad pumbad kaevandusest välja üle 10.000 liitri vett minutis. Sügisel ja kevadel see hulk aga tõuseb 3—4-kordseks.

Kuulate kõiki neid seletusi ja sammuti edasi pikki peastrekkid, kui järsku hakkavad kaugusest kostuma tugevad kärgatused. „Ah, ah, seal puurivadki!“ kiirustab saatja. Ja tõesti, vastu tuleb kõrvakäigust, „veostrekkist“, mees, kellel seljas kott ja käes kepp. See on üks neist kolmest minöörist, kes alatasa kaevanduses ringi jalutavad oma kotiga, mis sisaldab küllalt hädaohtu — lõhkeaineid. Kuna järgmises strekis kuulub kaugelt tulevat mäepuuri vihast urinat, suundume koos minööriga sinna. Hüpleme mõnikümme meetrit liiprilt liiprile klee-

puvalt porises veostrekkis ning olemegi kohal.

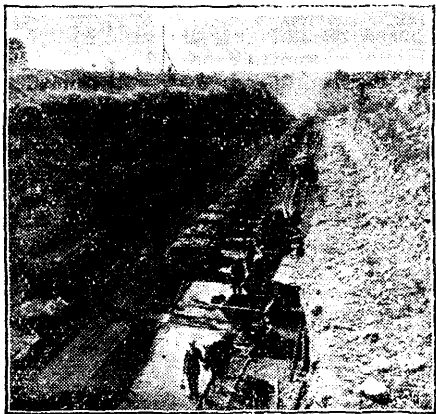
LÕHKEPADRUNID PURUSTAVAD

Strekk lõpeb järsku kiviseina ees, millesse surutud õhu abil töötavad mäepuuri uuristavad paari minuti jooksul meetripikkuseid auke. Lõhkepadrunid aukuksesse ja siis kiirelt minema. Varsti kõlavad seljataga tugevad kärgatused. Tegemist on tükitööga ja selle tõttu ei jää kaevur kaua ootama gaaside lahkumist. Tagasi töökohale minnes on aga esimeseks mureks vaadata järele ja läbi koputada koopa lagi. Pole sugugi võimata, et plahvatuse tõttu laest on lahti pörunud mõni kivilahmakas ja ähvardab tööliste silmapilk enda all lõmastada. Pole aastatki tagasi, kui selline õnnetus juhtus Kiviõlis ühe kaevuriga.

Kiviseina lõhkumiseks tarvitatud padrunid peavad kaevurid tasuma oma palgast. Nimelt on kaevanduse juhid huvitatud sellest, et kivi liiga peeneks ei purustataks. Omal ajal olid padrunid kaevanduse poolt ja siis jättis kivi mõndagi soovida. Nii 1932. aastal tarvitati ühe tonni põlevkivi raiumisel keskmiselt 268 grammi lõhkeaineid. Nüüd, mil töölistel ise peavad padrunid tasuma, kulub sama hulga kivi maa alt välja toomiseks ainult 163 grammi.

KIVI OLGU PUHAS

Plahvatuse järele algab kaevuril alles päris töö kirkaga. Igal mehel tuleb 8 tunni jooksul täita vagonetidesse keskmiselt 4 tonni puhast õlikivi. See tuleb sorteerida. Paekivi praht jääb kaevandusse lõhutud aukude täitmiseks. Töötingimustes on nähtud ette, et vagoneti kohta ei tohi olla prahti üle 70 kilo. Puhtama kivi eest makstakse preemiat, prahirikama eest tulevad trahvid, mis arvatakse kaevanduse kivi väärtusest protsentides. Kuna töötatakse karbiitlambi, n. n. „karbitka“ valgusel, siis silma järele paekildu õlikivist eraldada pole sugugi kerge. Peaotsustajaks jääb ikka kaevuri käsi, mis juba harjunud kaalu järele vahet tegema mitte üksi paekivi ja õlikivi, vaid ka viimase üksikute eriliikide vahel.

Sissekäik põlevkivi kaevandusse.

PÕLEVKIVI — ÕLI JA TUHK

Veostrekkidest veeretavad töölistel vagonetid omal jõul peastrekkid, kus nad juba haagitakse kokku rongiks, mille hobused veavad kaevanduse peasissekäigu ette. Pakub omapärast pilti kaeviku suudmes seistes vaadelda, kuidas maapinnaluses pimeduses hakkab kaugusest vilkuma tuluke teise järele — kaevurid on „karbitkad“ riputanud vagonettide külge ja veeretavad need nüüd suurele teele välja. Siis kaovad need tulukesed ja õige kaugelt hakkab tumeda mürina saatel

Hiigla tuhamägi Eesti Kiviõli kaevanduses, kuhu kokku veetakse vabrikus läbi käinud ja õlist tühjaksimistud kivipuru

läheneva üksik tuluke. See on juba hobusemehe käes, kes vagonette kokku korjab. Nagu mäevaim tuleb ta oma kõrviga, heites kägu seintele ühiselt tontlikke varje, et siis jälle kohe tagasi pöörduda oma kilomeeter maa all uute kivihulkade järele, mis ikka jälle juhitakse hiiglasuurtesse ahjudesse, kus auruna eraldub kivist väärtuslik aine — toorõli.

KAKS MAAILMA

Kaevandus ja õlivabrik koos ametnikkude ja tööliste elamutega moodustavad omaette asula. Elamud on kaevanduse ehitatud. Läänud suvel hakati ehitama moodsaid tööliselamuid alaliselt kohal-

püivatele perekondadele, kuna senised barakid olid õige viletsad ja näotud. Ka ehitati valmis moodne rahvamaja, mis aga on jäänud peamiselt kaevanduse ja õlitehase ametkonna kasutamiseks, kellest töölistel tugevasti eraldunud. Omaette elavad siin need kaks maailma. Kõigele on aga fooniks hiiglakõrge tuhamägi, kuhu kõistee õlivabrikust kannab ühe vagoneti teise järele õlist tühjaksimistud kivipuru. Tuhamägi on juba ümmarguselt 80 meetrit kõrge. Ta lastakse kasvada hiiglatöö hiiglasümbolina kuni 100 meetrini, et paistaks juba kaugelt silma neile, kes lähenevad maanteed või raudteed kaudu Kiviõlile.

Tee ja kohvi saladusi

PORGANDEIST JA PEETIDEST MARJATEED

Talvekuudel on piim kallis. Väga paljud kodanikud siis paratamatult lähevad piimatartimiselt üle tee ja kohvile. Neid joovad ühesuguse meelehüvega niihästi rikkad kui ka kehvikud.

Rikastel on võimalus nõuda kvaliteetkaupa, missugune keskmisele kodanikule peaaegu kättesaamatu. Näiteks kilogramm ehtsat ubakohvi maksab 8—11 kr. ja tee 15—20 kr.

On endastmõistetav, et sellised hinnad sunnivad laiemaid hulki otsima ja kasutama odavamaid aseaineid.

Meil, Eestis, tuntuimad ja üldiselt tarvitatavamad kohvi aseained on sigur, teraviljad, tammeterud, kartulid, peedid ja palju muud sellesarnast.

Lõppude-lõpuks saab ju kohvi igast aineist, kuid küsimus seisab ainult ta maitse ja toiteväärtuses.

Näiteks sigurikohv sisaldab 4,2% vett, 5,30% lämmastikaineid, 2,70% rasva, 12,10% suhkrut, 6,20% tuhka jne.

Rukkilkohvis leidub 12,50% vett, 12,15% lämmastikaineid, 3,7% rasva, 4,12% suhkrut, 3,55% tuhkat jne.

Erilise kohvisordi saab tammeterudest. See kohv on toitev ja arstide poolt soovitatud närvilistele inimestele ja neile, kelle süda pole just korras.

Tammeterukohv sisaldab 10,51% vett, 5,82% lämmastikaineid, 4,02% rasva, 3,77% suhkrut, 2,52% tuhka jne.

Kohvi aseainetest hea, maitseva kohvi saamine on küllaltki keerukas toiming ja see nõuab vastavaid eelteadmisi.

Üldse jaguneb aseainetest kohvi valmistamine viide erigruppi. Nimelt, 1) toorained, millised sisaldavad inuliini, nagu: sigur, võihillejuured jne., 2) toorained, millistes leidub rohkesti suhkrut, 3) tärkliserikkad toorained, 4) valgurikkad toorained ja lõpuks rasvarikkad toorained.

Näiteks nõndanimetatud „tervisekohvi“ saamiseks võetakse 20% otri, 20% kaeru, 20% tammeterusid, 10% soojateri, 10% puuvilja ja 20% sigureid.

Nõndanimetatud „toitava kohvi“ retsept on järgmine: 25 osa puhastatud otri, 15 osa soojateri või tangu, 30 osa tammeterusid, puuvilja, kaeru ja sigureid igalt 10 osa.

Tammeterukohv sisaldab 80 osa tammeterusid ja 20 osa sigureid.

Nii võiks tuua kümnete viisi igasuguseid retsepte, millised igati annavad erimaitseid ja eriväärtusega kohvi.

Nagu kohvioal leidub väga palju väärtuslikke aseaineid, nii on seda ka teel. Meil müügil olevaid teesid võib jagada kolme gruppi. Nimelt: õie- ja lehted, kuivatatud marjateed ja nõndanimetatud „marjateed“, millised valmistatakse porgan-

deist, peetidest jne. teatavate ekstraktide lisandamisega.

Õie- ja lehtesid meie laiad rahvalugad tunnevad väga paljusid sorte. Kes meist ei teaks, missuguseid suurepäraseid jookse saab piparmündist, veriheinast, maasikaõitest, pärnaõitest, pohlaõitest, nõmme-liivateest ja veel loendamatu hulgast teistest taimedest ja õitest, millistest paljudel on lisaks meeldivale lõhnale ja heale maitsele ka veel tervendav mõju.

Köömeteed näit. soovatakse juua kõigile, kellel seedimine pole just korras, veriheina (raudrohu) tee on igapäevane soovitatav jook verevaestele — eriti just kooliealistele lastele, kadakamarjatee koos kalmuseteega närviliste peavalude all kannatajatele jne. jne.

Hea pohlatee saavutamiseks võetakse 70—80 osa pohlaõisi või lehti ja 20% kõrvetatud sigureid või sama palju porgandeid. Maitsevat puuviljateed saadakse, kui võetakse näiteks 40 osa õunu, sama palju pirne ja 20 osa sigureid. Kuid head teed võib saada ka kui võtta 80 osa õunu ja 20 osa sigureid, või 80 osa porgandeid ja 20 osa sigureid.

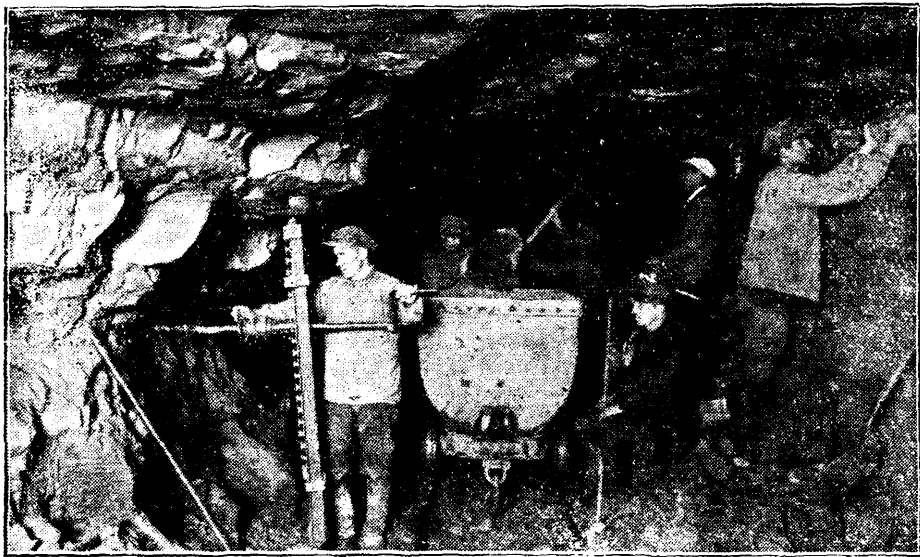
Meil müügil olevad igasugused vaarika- ja maasikateed ei ole muud midagi, kui kuivatatud porgandid või peedid, millele lisandatud teatava marjaliigi ekstrakti. Harilikult lisandatakse 100 kg niisugusele segule ainult 200—300 grammi ekstrakti, millest piisab vajaliku lõhna ja maitse saavutamiseks.

Harilik kodanik, kellele tundmatud kunstlike marjateede valmistamise saladused, vaevast aimab, et selline hea lõhnaline „maasikatee“ ei sisalda ainult maasikat.

KIRJAVASTUSED

J. T. Lehtses. Kahjuks peame Teile teatama, et oleme otsustanud ka edaspidi lehte antiqua (ladina) kirjas trükkida. Muidugi selle kohta ei ole nurinat kuulda olnud.

S. T. Viljandis. Kirjutis on huvitav, kuid meie lehe jaoks liig pikk. Soovikorra võime tagasi saata, kui marke saadate.

Kivimurdmine Esimese Eesti Põlevkivitööstuse (end. Riigi Põlevkivitööstus) allmaa kaevanduses. Parajasti käsil augu puurimine lõhkepadruni tarvis

HOMMIKUEINEKS

ETK KOHV

AROOMILINE, MAITSEV

Otstarbekohane töökorraldus

TALVEL VÕIMALDAB AEGA KOKKU HOIDA SUVEL

Ajal, mil tööjõud kallis, on eriti tähtis otstarbekohane tööjõu kasutamine. Ei tohi asjatult kaotada ega mõttetult raisata ühtegi tundi.

Taludes on kiire eriti suvine tööhooaeg. Töid on sii salati enam kui suudetakse teha, osa isegi hädalisi töid jääb sagedasti tegemata. Talvisel tööhooajal on enamasti aega kaunis rohkesti, sagedasti isegi nõnda rohkesti, et tuleb nagu tööd otsida. Selle tõttu siis sagedasti ei kasutata ka talvisel hooajal tööaega küllalt otstarbekohaselt. Talvine aeg sagedasti läheb asjatult kaduma majapidamisele. Eriti on see maksev meestööjõu kohta. Naistöölistel on meil enamasti talvel palju lisatööd karja juures, seega on ka nende tööd talvel hästi kasutatud. Mehed on aga enamuses majapidamistes karjatalitusest täiesti kõrvale jäetud, väljaarvatud veotööd.

Taludes, kus puuduvad talvised kõrvaltööstused (metsa ümbertöötamine, kodukäsitöö j. t.) ja kus ka karjatalitus on enamvähem naistööjõu hooles, on seega talvine meeste töö väga piiratud, kui ei mõelda talvel juba eeloleva suvehooaja töödele. Õieti peab korraldama talvised tööd majapidamises alati nõnda, et need

oleks ettevalmistustöödeks suvele — et need aitaks vähendada suvist töökoormatust.

Tähtsamatest ettevalmistustöödest suviste töödele on nimetada: tööriistade ja masinate kordaseadmine ja sõnnikuvedu kaugematele põldudele.

MASINATE JA RIISTADE KORRALDAMINE

Tööriistade korraldamine sünnib meil tihti alles vastavate tööde eel, sagedasti juba kibedal tööajal, mis nõuab nii mõnegi päeva kiirest tööajast. Palju otstarbekohasem on korda seada kõik tööriistad juba talvisel hooajal. Siis jätkub selleks küllalt aega, pealegi võidame sellega suvel nii mõnegi tööpäeva. Kõik külvij- ja koristamismasinad, käetööriistad — vikatid, rehjad jne. olgu juba talvel korda seadud. Jätta masinate ja riistade korraldamine suviseks tööde hooajaks, põhjendades seda sellega, et suvel leidub ikkagi mõni vihmane ilm, mil välistele töödele ei saa minna, on vähe õigustatud, sest nende üksikute vihmaste päevade jooksul on alati suvel tuhat tööd varuks, mida talvel ette ei saa näha. Suvel on alati tööd rohkem peale pakumas, kui seda teha suudame. Seepärast kõik ettevalmistustööd, mis võimalikud, ikkagi juba talvel läbi viia.

TALVINE SÖNNIKU VALJAVEDU

Erilist tähelepanu talviste tööde hulgas tuleb anda sõnnikuveole kaugematele põldudele. Sõnnikuvedu nõuab meil harilikult kevadel kõige kibedamal külvihooajal ja suvisel heinatööajal rohkemsti ilusaid tööpäevi. Vedades sõnniku aga juba talvel suurte hunnikutena — n. n. patareidena — põllule, hoiame kokku palju tööaega kevadel ja suvel, eriti kui sõnnikuvedu on kauge maa taha. Kevadel külvihooajal on meie lühikese kevade juures iga päev kallis. Päev või kaks kevadise külviga hilinea, vähendab kuival kevadel tunduvalt saaki, seepärast peame kevadel olema eriti ajaga kokkuvõetlikud.

Kartus, et talvel väljaveetud sõnnik palju oma väärtusest kaotab, on täiesti põhjendamata. Riigi Põllutöö Katsejaamas tehtud katsed, kui ka paljudes taludes tehtud tähelepanekud näitavad, et korralikult suurtesse hunnikutesse väljaveetud sõnnik ei kaota midagi oma väärtusest. Sõnnik tuleb aga vedada tingimata suurtesse hunnikutesse ja hunnikus veel hoolega kinni sõtkuda. Jääb sõnnik kevadel kauemaks põllule, siis tuleb katta sõnniku hunnik ka õhukese mullakorruga kevadel, niipea kui see võimalik mulla sulamise tõttu. Talvine sõnnikuhunniku matmine turbamullaga ja samuti turbamulla asetamine kihiti sõnniku vahele suurtes hunnikutes on muidugi väga hea ja soovitatav, kuid sugugi mitte tingimata tarvilik. Sõnnik hoidub kinnisõtkutult suurtes hunnikutes ka ilma turbamullata väga hästi alal, kui seda katta kevadel põllumullaga, mis takistab päikese ja tuule kuivatavat mõju.

Suurtesse hunnikutesse põllule veetud sõnniku laialilvedamine põllul on juba väga kerge. Paar hobust laotajatega teevad selle töö õige kiiresti. Soovitatav on siin sõnnik otsekohe koormast laiali laotada, sest laotamine koormast on palju kergem kui hunnikust. Viis laotajat kahe hobusega veavad laiali ja laotavad päevas 4—5 hektaari ulatuses, mis on, võrreldes laudast veoga, ainult õige väike töökulu.

Köht on rahul ja meeleolu hea.

kui toitude valmistamiseks on hoolsal perenaisel tarvitada ETK jahud, ETK küpsetuspulber ja ETK maitseained.

KARJAHOIUTÖÖD TALVEL

Lõpuks ei saa märkimata jätta, et ka meestööjõu tarvitamine talvistel karjahoiu töödel, suuremal määral kui enl, on soovitatav, sest see võimaldab talvel paremini karja eest hoolitseda. Kuigi meil varem kari oli alati, talvel kui ka suvel, peaaegjalikult naistööjõu hoolitsemisel, siis ei tähenda see veel sugugi, et see ka nõnda edasi peaks kestma. Oli ju varem kari talus kõrvalise tähtsusega, peaaegjalikult sõnniku saamise otstarbeks. Siis oli ka karja juures vähem tööd, millega ainult naistööjõud said küllalt hästi hakkama. Nüüd on kari saanud talu tähtsaks sissetulekuallikaks, millele vastavalt tuleb anda ka karja korraldamisel enam tähelepanu.

Mag. agr. A. Käspere.

Tulusaid nõuandeid

põllumehele

ERALDI VEEKÜNA LEHMADE SÖIMISE JOOTMISEKS

Tavaliselt joodetakse meil loomi söödakünast. Kui siin tahetakse loomadele vett piisavalt anda, siis jääb alati vett üle künnasse seisma, mis aga aitab lauda niiskust suurendada, sest auramise pind künnas on suur.

Lautades, kus ei ole üksikute lehmade viidud, ega ole vahesid üksikute lehmade vahel söimes, ning kus teada on, et kari on vaba nakkushaigustest, võib jootmist paremini korraldada. Selleks võetakse eraldi küna, umbes 120 sm pikk, millest saab juua korraga kolm lehma. Lisaküna laius ja kõrgus oleneb söimest. On kolm lehma joonud, lükatakse küna järgmise kolme lehma ette, kuni kõik loomad on joonud. Siis tühjendatakse küna ja pannakse välise õhu kätte kuivama. Selle küna pea paremus on, et seda saab korralikult puhas hoida, samuti seisab siis ka söime söödaküna puhtam, kui sellesse vett ei panda.

ALUSTURVAS KANALAS

Parim allapanumaterjal kanal as alusturvas. Turvas seob kanal as ammoniaagigaase ja seega seisab kanal ohk puhas. Turbapuru allapanumaterjalina tarvitades seisab kanal kaua puhas ja allapanu peab kaua vastu. Kanade väljajähteid võtavad endale turbapuru korra

ümber ja nii on neid kerge tihedapulgase rehaga kõrvaldada ja põrand on jällegi puhas.

Ka sõnnikulavale, õrte alla, raputatakse turvast. Sõnnikulava on siis niisamuti kerge puhas pida. Kanalates, kus allapanumaterjalina tarvitatakse turvast, ei esine niipalju kanade haigusi, sest turba huumushape mõjub surmavalt või elutegevust nõrgestavalt haigusidudele. Samuti hoiduvad ka söödikud sealt eemale. Samal põhjusel, ja ka sooja pärast, on soovitatav turvast ka väljas olevates koeraputkades õlgede alla paksu kihina tarvitada. Kuid turvast tarvitades ei tohi jätta ära aegajalist kanala desinfitsooni.

Kui tahetakse varaseid kanapoegi saada, eriti veel siis, kui tibusid hoitakse põrandata ruumides, on turvas segatult liiva ja tuhaga väga hea põrandakate. Liiv üksi on liiga külm. Ka vanemate kanapoeegade (need, kes veel ei ole õrtele läinud) magamisruumis olgu põrand turbapurgaga kaetud.

Eriti soovivat on alusturvas veelindude magamisruumis, sest need määravad ruumi ruttu vesiste ja halvasti lõhnavate väljaheidetega. Siin päästab alusturba suur sisseimemise võime nii niiskuse kui ka haisu eest.

Kanalatest saadud turbasõnnik on väga hea väetis.

Pärispea perenaised ühistegelasteks

Loksa Tarvitajate Ühingu harukauplus Pärissaarel on teinud oma ruumes remonti, mille tõttu kauplus on muutunud ilmet kauniks, puhtaks ja otstarbekohaseks. Möödunud aasta lõpul koondusid oma ühiskaupluse ümber ka ümbruskonna perenaised, leides vajalikuks asutada ühingu juure naisringi, mille ülesandeks oleks koondada kõiki perenaisi oma ühiskaupluse ümber ja levitada ümbruskonnas ühiskaubandusele sõbralikkust vaimu, sedaenam, et naisring on kohapeal ainsaks naisorganisatsiooniks. Loksa Tarvitajate Ühingu harukaupluse poolt korraldataval koosolekul selgitas ühist. Naisr. Keskt. sekretär prl. Salme Lang ühist. naisringide vajalikkust ja ülesandeid ning naise osavõtutähtsust ühiskaubanduses. Võeti vastu otsus asutada naisring ja valiti

ajutine juhatus, kuhu said 7 agaramat ja ärksamast kohapealset perenaist ning võeti vastu ka ringi kodukord.

Noor naisring korraldas samal ajal ühingu liikmete naisperele 3-päevased majapidamiskursused kalatoitude valmistamise üle. Osavõtjaid oli kursustel üle 40 perenaise. Eriti meeleolukaks ja soojaks kujunes kursuste lõpul korraldatud koosviibimine, millel vaheldusid kõned lauludega ja veedetud aega kuni hilisööni lõbusas jutlemises. Pikema selgituskõnega esines ühingu juhatuse liige hr. Mikiver.

Pildil vasakul naisringi juhatus. Istuvad vasakult paremale: pr. Laansalu, prl. A. Sandbank, prl. Talvend (esinaine), pr. E. Uusvoog. Seisavad: pr. T. Niholm, prl. Silberberg, pr. J. Maalberg. Paremal koosviibimisest osavõtjad.

Eestil eeldusi piimamajanduseks

Käesoleva aasta konjunktuuriinstituudi kuukirja „Konjunktuur“ esimeses numbris mag. agr. A. Kivi mäe võtab vaatluse alla meie piimakarjapidamise looduse eeldusi ja leiab, et Eestil on kliimaolude tõttu enam eeldusi piimakarjanduseks kui teravilja tootmiseks.

Oma kirjutuses märgib autor kokkuvõttes:

Eesti temperatuuri aasta-amplituud on väiksem kui, näit., suuremais P.-Vene või Siberi karjakasvatustarajoonides, kus see tõuseb 40—50° C.

Karjakasvatusele ebasoodsaks tuleb lugeda Eestis jahedat kevadet, mis takistab rohukasvu ja loomade karjamaale laskmist.

Sademetega kogus ja aastane ositus on Eestis loomasõotade kasvatamiseks soodsam kui puhteraviljadele.

Teraviljakasvatust ebasoodustab sagedasti külm talv ja vahelduva ilmastikuga kevad, mil viljade talvitus kannatab. Jahe kevad hõlstab suviljade külvi ja pidurdab oraste kasvu.

Teravilja nõuab küpsemisel kõrgemat soojust ja kuiva, seega mandrikliimat. Eestis on küpsemisaegne ilmastik teraviljadele soodsam, sest suviljad saavad küpsedes pea alati vihma, mis vähendab nende saaki ja selle kvaliteeti.

Kokkuvõttes leiame, et Eestil on kliimaolude tõttu enam eeldusi piimakarjanduseks kui teravilja tootmiseks.

Kaudseks tõenduseks piimakarjanduse edust võiks lugeda piima- ja teraviljade toodangu suhtarve. Kui näit. 1921.—

SUHKRU HIND KÖVENEV

Möödunud aasta lõpukuudel alanud suhkruhinna tõus jätkub ka käesoleval aastal.

Nii nõuti inglise peenkrustall-suhkru eest 50 kg cif Tallinn 1. okt. 1936. a. 6 š 1,5 pentsi. Käesoleva aasta 12. jaan. aga maksus sama kvantum 7 š 6 pentsi.

Nagu näha on suhkru hind Londonis kõvenenud viimase 3½ kuu jooksul 1 š 10½ pentsi võrra 50 kg eest, ehk ligi 3½ senti kg kohta.

Ühenduses sellega kõvenes suhkruhind ka siinsel turul, kuid vähemal määral.

Nii noteeriti Tallinna Börsikomitees inglise peenkrustall-suhkru suurimüügi hinnaks oktoobrikuu algul kr. 42.50—42.77 — 100 kg, missugune hind tõusis 13. jaanuariks k. a. kr. 44.25—44.50 — 100 kg, seega hinnatõus on 1¼ senti kg kohta, mis on poole vähem kui seda põhjustav hinnatõus välisurgudel.

1925. a. oli Eesti ja Taani teraviljasuhtade suhe ha kohta 1:2,1, on see piimatoodangul lehma kohta samus mais 1:1,6. Eesti ja Rootsi vahel on teraviljade suhtarvud 1:1,7, piimatoodangul 1:1,2. Seega tohiks mainitud maade teraviljade suhtade taseme saavutamine Eestis olla seoses suuremate raskustega kui võrdsete piimatoodangute saavutamine lehma kohta.

Juriidiline nõuanne

Selle pealkirja all hakkab „Ühist. Uudiste“ toimetuse käesolevast aastast peale avaldama lehes vastuseid lugejate küsimustele õigusteadlike nõuande alal. Esijoonest vastame küsimustele, mis laiemalt tähtsusega ja võiksid huvitada ka teisi lugejaid. Toimetusele saadetud kirjad peab tähendatud olema küsija nimi ja aadress. Nimeta kirjadele ei vastata. Nimi jääb ainult toimetuse teada.

Vastusi lugejate küsimustele annavad vilunud advokaadid ja erialade asjatundjad.

K ü s i m u s : Kas sõjas langenud isiku pärijad, kui nad nüüd lasevad ennast pärijaks kinnitada, peavad maksma päranduse maksu? Lugeja L. K.

V a s t u s : Kui sõjas langenud isiku pärijateks on tema abikaasa, tema vanemad, tema lapsed või tema lapselapsed, siis neil ei tule maksta päranduse maksu; kui pärijateks on aga kaugemad sugulased, siis neil tuleb tasuda päranduse maks harilikul määral.

K ü s i m u s : Kas võõra maa peale, mida omanik ise ei kasuta ja mis on üldse kasutamiseks kõlbmata, võivad teised prügi ja prahti vedada ja maha panna? S. N. Virumaal.

V a s t u s : Ilma maaomaniku nõusolekuta seda teha ei tohi, olgu see maa-ala kas kasutatav või üldse kasutamiseks kõlbmata.

K ü s i m u s : Kas peale abielu lahutamist võib kohe teisega uuesti abielluda? O. T.

V a s t u s : Lahutatud abielumees võib kohe uuesti abielluda, kuid lahutatud samuti ka lesknaise, ei või enne uuesti abielluda, kui eelmise abielu lõppemisest on möödunud 10 kuud (see tähendab, kui mehe surmast ehk kohtuotsuse seaduse jõusse astumisest, abielu lahutamise puhul, on see aeg möödunud). Enne seda tähtsaga lubatakse abielluda neil ainult siis, kui nad enne 10-kuulist tähtaega sünnitavad või esitavad ametliku arsti tõendise selle kohta, et nad raskejalgsed pole.

Maksust kõrvalehoidjale — vitsu

KUI VITSAHOOP MAKSIS 20 KOPIKAT. — JA KÕIGEST SELLEST POLE MÖÖDUNUD SADAT AASTAT!

Linnades hiljuti nõudma hakatud kogukonnaks öeldakse olevat kodanikele selliselt mõjunud, et mõnes valimisringkonnas linnapeadest rahvuskogu kandidaadid ainult selle maksu pärast läbi kukkunud. Kuigi ainult mõne erandiga kogukonnaks maksu tasumise tähtjaks oli 1. jaanuar, jätkub maksu sissenõudmisega tegemist vastavatel ametnikkudel veel mõneks ajaks. Kõige selle juures aga n. n. „pearaha“ maksmine pole eestlasele sugugi võõras. Kuidas omal ajal kogukonnaks sisse nõuti, sellest jutustab ilusa loo Laiuse vallakohtu protokoll 16. apr. 1868. a. Ei hakatud maksmisele ergutama trahvirahadega, vaid toodi platsi vitsakimbud maksmast tõrkujatele.

„Schloss Lais mõisas sel 16-mal Aprillil 1868.

Sai ette kutsutud mustlane Jaan Lama ja küssitud, miks perrast temma mitte omma pearahha ei olle ärra maksnud.

Temma ütlet, et temmal mitte nüüd ei olla, agga eddas piddi tahhab ärra maksta.

Sai mõistetud, et Jaan Lama saab selle est 20 hopi vitsu, et temma mitte omma pea raha ei olle püüdnud ärra maksta.

Pea Kohtumees Johann Asper +++
Kohtumees Maert Veimann +++
Kohtumees Jürry Vük +++

Igatahes on 70 aasta jooksul maksude sissenõudmise viis muutunud märgatavalt. Ei tohi aga unustada, et tol ajal veel vallakohtudel kõige rohkem tarvitatavaks karistusvahendiks oligi vitsakimp. Kui aga kohtualune oli jõukam mees, võis peksu asendada ka kas täieliselt või osaliselt rahatrahvi. Sealjuures ei hinnatud aga laialt tarvitatud vitsahirmu sugugi odavalt. Nii üks sama vallakohtu protokoll 1856. aastast jutustab, et vitsahoopi hinnati 20 kopikale, missugune oli tol ajal maainimesele ikkagi väga suur raha:

„Jürry Konks kutsuti ette ja tunnistas küssimesse peale, et tema ropust moisa vallitsust nimetanud, — Karl Kraft tunnistas, et tema mitme vasto öhlnud, et moisa vallitsus on üks kurat, ja tarvis pelitku vüja.

Koggokonna Kohhus moistis se peale, et tema isse tunnistas sedda ollevald ütelnud, kolmekümne viie vitsa hobi alla trahvi, viis hopi jäti trahvist mahha ja maksab selle eest üks Rubla hõbedad vaeste Ladiko sisse. —“

Edasi näeme aga aktidest, et laimamisel ja laimamisel oli hiiglasuur vahe. Kui mõisavanemate kohta öeldud halb sõna maksis 35 vitsahoopi, siis vallakaskakat, kui lihtsamat meest, võis sõmata tol ajal, kuigi ka kasak oli amet-

mees, märksa kergemate tagajärgedega. Vallakasaka söimamise eest tuli maksta ainult üks rubla, s. o. seitse korda vähem:

„Kivijärvel, sel 22 okt. 1874.

Kohtu jures olli:

Jaak Torrim, pea

Jaak Palm, khtm.

Juhhan Vels, khtm.

Kassak Peter Puk annab ülesse, et temma annud Peter Orravale käsku ja se olla temmale vastu öölnud: „sa tat-torro“ ja naernud.

Peter Orrav salgab.

Kangro Jürry Darsch tunnistab, et temma ei olle muud kuulnud, kui agga sedda, et on küssud annud.

Heindrik Kuk tunnistab, et temma polle jures olnud egga kuulnud, kudda kassak Peter Orravale käsku annud.

Koggokonna kohtu otsus:

Kassakal ei olle võimalik küssu andmise jures ommal tunnistus kasa võtta, temma ei akka jo valletama selle pürrast maksab Peter Orrav teotusse pürrast 1 rubla 8 päeva sees vaeste laadiko trahviks.“

Mille eest kõik tol ajal vitsakimbud platsi ei toodud, selle kohta on parimaks

Mida rahvas tahab

MIS VÕIKS TEISITI OLLA?

— Teie seal pealinnas jagate ilusaid auhindu raekoja kavanditele, kirjanikele, laulumeistritele, aga vaadake, meil maal mitu niivõrd keerulist ja rasket küsimust, et nende lahendajatele peaks veel suuremaid auhindu andma, — kirjutab üks maamees ühele koja tegelasele Tallinnas. — Teie lubate maale elektrit ja teete plaane ning ettevalmistusi selleks. Aga pange mõni tark mees välja mõtlema, kuidas seda elektrit kiiremini kätte saaks.

Siis see „tühjade hällide“ mõistatus, millest igapäev kirjutatakse. Oleme maal isegi mõelnud ja arutanud, et kohe ei saa aru ega võta mõistus kinni, mis asi see dieti on: miks ei sigi rahvast juure, vaid aina kahaneb? Linnade kohta võiks põhjusi leida: lõbustuskultuur ja mõnusamaid meelelahutusi lastekasvatuse asemel. Aga maal? Kuidas enne sigis rahvast aina juure! Oli vanasti haridust napilt, elumajad ja riided kehavad, söök lahjem, tööpäev pikem, talvedki pakasemad. Ent lapsi kasvatati ja nendest sirgus kõvu mehi. Nüüd vaata ja vanguta pead: meil, Kadriinas, edenunud paigake, nägusad talud, on rahvamaju ja ühinguid ning jõukust silmaga näha, aga oh kurvastust ja muret nende hällidega: mullu sündis lapsi kõigest 112, suri aga inimesi 138. Naabrikeguduses, Haljalas, samuti surma ülekaal 26 „punkti“. Hädavajalik oleks

näiteks veelgi üks protokoll Laiuse vallakohtust, kus jutustatakse peigmehest, kes pruudi maha jättis, kuigi nad juba olid kihlatud. Tänapäeva seaduse järel oleks pruudid õigus esineda sellisel juhul vaid tsiviilnõudmisega, tol ajal leiti aga pruudi mahajätmise olevat kriminaalse maiguga kuritegu ja toodi jällegi platsi vitsakimbud.

„Lene Piglag andis omma kaebustuse Hans Müller vastu sisse, et Sanna ja kahhe korra Kirriko kuluutamise läbbi on Hans Müller lubanud tedda Naisest võtta, nüüd aga tedda maha jätta. Kutsuti Hans Müller ette ja tema vastutas selle kaebustuse peale nenda: et tema mitte võtta Lenud Naisest, sest et kuluutamisse vahhel Lenul Laps sündinud, mitte tema olleval ja ka tedda Naisest ei võtta.

Selle peal mõistab Koggokonna Kohhus, et Hans Müller piddi sedda Last toitma, need andit Lenule jääma, mis 15 rbl. Bank. arvati maksma ja kakskümmendviis vitsa hobi trahvi alla.

Ja Lene Piglag olli selle moistmisse peal rahhul. —“

Miks Leene ei pidanud rahul olema? Kahtlemata oleksid ka tänapäevalgi paljud petetud pruudid „rahhul“, kui petisele poisile antaks päris kohtukorras tubli nahatäis. Pole kahtlust, et see vahend aitaks tublisti vähendada meil õige levinud n. n. elukutseliste peigmeeste hulka.

auhind või preemia sellele, kes selgitaks ja avastaks selle kahanemise „patsilluse“.

Nii kirjutab taluomanik Virumaalt. Tööpöolest, elektriga saab hakkama. Elektrilampide arv maal kasvab, ent laste arvu probleem vajaks lahendamist suurema auhinna tõukel. Vahest ehk aitaks — meil Ameerika abinõu? Vaat! Ameerikas pändas üks rikas mees pool miljonit dollarit sellele perekonnale, kes 10 aasta jooksul kõige viljakamalt lapsi viljeleb. Ja tulemusena hakkas lastearv pändanduse piirkonnas üha kasvama.

Vaigust saab maa kindlasti. Nagu kuuleme, hakatakse juba käesoleval aastal maal looma elektrihülinguid, nagu seni soetati veeühinguid. Kes astub ühingusse ja annab vastutuse kulude eest, see saab elektri majja. Raha polevat eialgul vajagi — seda leidub pankades. Elekter on ju tulusamaid ärisid: linnad teevad sellega aina „puhast“.

Maal arutatakse praegu ka seda kibedat tõsiasja, miks kuritegevuse arvud tõusevad. Vanapõlve mehed mõned parastavad, et eks need koolid sigita vargaid. See nüüd rohkem naljaks öeldud, aga üks põhjus peab sel nähtel olema. Kes uurib selle välja?

Maainimesed ise arvavad, et meie karistused olevat liiga pehmed — ei hirmuta rikkiläänud inimesi. Sunnitööd läheks vaja. — Maa alla saata tööle, — otsustatakse maal.

Et karistustest on jutt käsil, siis nime-tame siinkohal Otepää linnavalitsuse poolt äsja maksma pandud „moraalset“ rahatrahvi: lasteta mehed ja naised peavad maksma 50% võrra kõrgemat kogukonna maksu kui teised. Selle juures vanapoisi ja vanatüdruku iga algab Otepääs 30. aastast.

Virumaal aetakse süngelt juttu puskari pruulimisest ja puskarikööride tabamisest. Keelatud viinatehased sigivad enamasti paksemates metsatünnikutes — lisaku, Varesmetsa ja Kuremäe ümbruses. Pruulimise torud, katlad ja jahutajad lastakse teha linnas, märjake ise sokutatakse suurematesse tehastesse müügile, eestkätt põlevkivitööstusse. Olevat riigiviinast kaks korda odavam, kange küllalt, kuid jõhkra maitsega. Oli Virumaal mullu hea kartulisaak ja nüüd püütakse sellest toodangust raha ajada, ega nii saadud kroonid ei lõhna ju samogonni järele. Naistele huvi salatehastes töötada. Hiljuti konstaabel sai ühele viinaköörgile jälile, mehed pagesid metsa, konstaabli kätte jäi ainult üks naine. Lõbus saak igatahes. Lumetu talv suurendab salaviinakiusatust — ei jäta jälgi.

Lõuna-Tartumaal kõneldakse huntidest. Kambjas hiljuti murdnud hunt koera maha. Peremees leidnud korjuse metsast, hunt konutanud juures. Saaremaal arvatakse, et kliima poolest läheb saar umbes Inglismaaks. Jaanuari algul öitsesid Saares kõikjal lumelilled ja Haeska soos rassisid asunikud kõvasti uudismaad harida, just nagu varemalt aprillis. Alles 8. jaan. alanud pöörpäeval külm võttis lumelilled närtsima.

Ettevõtlik ärimees püüab talumehele poolvägisi müüa jalgratast.

Talumees lausub pika kõne peale:

„Ma ostan parem selle raha eest leh-

ma!“

„Kuid teie ei saa ju lehma seljas sõita!“,

väidab kaupmees.

„Kuid kas arvate, et ma seda jalgrata-

st saaksin lõpsa?“ küsib talumees.

*

Õnnelikule isale näidatakse äsjasündinud kaksikuid. Mees teeb suure õnnega tubli viinavõtmise ja läheb siis õpetaja juure.

„Austatud õpetajad,“ mulle on sündinud kaksikud!“

„Miks ütled „õpetajad“, kuna ometi mina olen siin üks!“ küsib õpetaja.

„Kas tõesti?“ sõnab hämmastunud mees. „Siis ma pean minema ja vaatama, kas neid lapsi ikka oli kaks.“

*

Naine: „Palun näita mulle kirja, mille sa praegu avasid. See on kirjutatud naise käekirjaga ja sa muutusid seda lugedes kahvatuks.“

Mees: „Võid selle saada. See on sinu õmbleja arve.“

„Ta ei tea seda veel!“

Helmerding ja Beckmann, kuulsad Berliini koomikud, külastasid alati üht ja sama lokaali.

Ühel õhtul tuleb Helmerding sinna väga murtuna. „Beckmann on surnud,“ ütles ta tõsiselt. Sõbrad vestlevad vaikselt ja surutult.

Äkki avaneb uks ja sisse astub lõbusalt ning roosilises meeleolus — Beckmann.

Sõbrad on hämmastunud. „Jumala pärast,“ sosistab Helmerding, „ärge laske tal midagi märgata. Ta ise ei tea seda veel!“

*

Brunole kingiti baromeeter. Bruno vahib seda kaua ja vaimustusega. Siis ta küsib: „Ja kust ma pean seda keerama, kui tahan head ilma?“

*

Arst kohtab tänaval proua Lillestet. „Kuidas on nüüd lugu teie abikaasa unega, proua Lilleste? Kas andsite talle unerohu?“

„Jah, härra doktor“, vastab proua Lilleste. „Käskisite talle anda 10-sendise annuse, kuid mul ei olnud peent raha ja ostsin ühe krooni eest rohtu. Ta magab nüüd rahulikult juba viiendat päeva.“

*

Kooliõpetaja selgitab asesõnu ja nende käänamist. Ta küsib väikest Märti:

„Kas see on õige, kui ma ütlen: ma armastan sinule?“

„Ei,“ vastab Märt, „ma ei usu, et see õige on, sest alles veidi aja eest karistasite mind.“

*

Need on maa mured, lootused, nähted ja soovid. Linnas jälle oma kaalutlused ja nõuded, kuigi rohkem peenutseva kallakuga. Näen, Pikal tänaval maiusainete erakaupluses tingib linna noorsaks šokolaaditahvli juures. Et enne maksis suur tahvel šokoladi 1 kroon, nüüd tahate 1 kr. 20 senti. — Aina muudkui tõstate elukallidust, siunab kaupmeest näkku. Kaupmees tõrjub vastu, et ega mina tõstnud — vabrikud tõstsid. Nüüd tulid koguni ohemad tahvid. Kaupmees viskab mõlemad kroonitahvid teine teisele vaekausile. — Näete nüüd, — lausub võidurõõmsalt, — uus tahvel 50 grammi vannast kergem ja selle juures veel 20 senti kallim. Pidi olema ainult hinnakõrgendus.

Keskmine riigiametnik, näit. nii 150-kroonise „elatisminimumiga“ ikkav osta väikest kušetti pealelõunase uinaku sooritamiseks, midagi moodsamat. Luusib paar pühapäeva varahommikul turul. Seal neid küllalt 30—35 krooniga, aga maitse ei tihka võtta, justkui poleks seda hingelist kooskõla. Astub siis too riigimees südalinna suuremasse ärisse, vaatab — seal üks lihtsajooneline, nagu talviselt arsti kabinetis, ilma seljatoeta. Kaupmees küsib ükskõikselt 75 krooni. Teisel pool seina aäres silmab ostja üht voolujoonelist ümmariku otsaga istmiku, mis kõigiti sobiks, sale joon ja moodne seljatagune. Ametnik küsib hinda, veidi ebakindlalt ja kahtlevalt. „220 kr.“ kõlab vastus. „Miks nii kallis?“

— Ja vaadake, siin juures on üks moodne uuendus — väike kapike väljatõmmatava lauaga, nii käepärast võtta puhates, pudel konjakit või whiskit sisse pista, või sigarikarp. Uks mahagoonist, põhjendab kaupmees.

— Kas teil ei leidu midagi umbes 40—50-kroonist?

— Ei seesugust kaupa meie ei valmis-ta, meil on peenemaitseiline töö, — selektab kaupmees.

P.-I.

Juliana puuvillast pulmasärk

Jaava printsesside ballet Hollandi kuningatütre pulmas

Vaalamata Juliana abiellumisele, suhtub Hollandi kuninganna Vilhelmine oma printsessist tütrele väga valjult, tarvita-des tema suhtes kindlaid kasvatusse meetodeid. Oma pulmade puhul tahtis printsess Juliana osta endale veimevaka täienduseks toredaid siidsärke. Ema aga keelas selle ära, tõendades, et puuvillane pesu on kuninglikule printsessile hea küllalt.

Huvitav oli ka tunnistus, millega võis osa võtta pulmapidustustest. Sellel seis-i: „On keelatud avaldada oma poliitilist meelsust“. Kõnede pidamine ja lilled annetamine kuninglikule paarile ja kuningannale on keelatud. Keelatud on ka mängimine. On keelatud tänavale ja kirikusse asetada treppe ja teisi kõrgendavaid astmeid jne.

Pidulikule kontserdile ilmusid paljud ajakirjanikud binoklites. Mitmed fotoreporterid olid tulnud isegi ideele, peita binoklite taha väikesi fotoaparaate. Seepärast keelati peale piduliku kontserdi binoklite kandmine ära. Pruutneitsitele lubas Saksa valitsus Hollandisse kaasa võtta ainult 20 marka. Neil puudus seetõttu kontserdil isegi vajalik raha joorahade andmiseks teenijatele. Need väljaminekud pidi Hollandi õukond tasuma oma summadest. Pidulikul kontserdil

keeldus orkestrijuht van Akroi mängima Saksa hünni ja Horst Wesseli laulu. Selletõttu laskis kuninganna kutsuda oma õue kapelmistri, kelle juhatusel sooritati mõlemad muusikapalad.

Amsterdami pagarid annetasid noorpaarile 2 meetri kõrguse koogi, mis valmistas kuninglikule mõrsjale suurt rõõmu, kuna tema ise ka olevat suur meister mitmesuguste maitsevate kookide valmistamises. Mõrsja ise oli küll sunnitud keelduma kingitud koogi maitsemisest, et mitte kahju teha oma „saledale joonele“. Selle saavutamiseks pühendunud ta viimasele ajal erilisele agarusele. Viimase viie kuu jooksul on Juliana väga tugevasti langenud kaalus, olles seega väga muutunud. Seda ei saavutanud ta mitte nälgimisega, vaid mõningate medikamentide abil. Järsu kaalu vähenemise tõttu pidi Juliana õmbleja ümber tegema printsessi pulmakleidi kolm korda.

Huvitavam silmapilk printsessi pulmade puhul oli Jaava printsesside ballet laulatus eelõhtul. Tantsisid neli Jaava printsessi. Need tantsitarid olevat kõige ligipääsmatut balletitrupp maailmas. Trupi juhiks on Sultan Pangerama tütar. „Serimpi“ tants, millega printsessidest trupp esines Juliana pulmas, on vaid esimest korda tantsitud Euroopa kuningakojas. Printsessid oma idamaiste tantsudega ja antiiksete, kulla ja hõbedaga tikitud kostüümidega olevat jätnud äärmiselt sügava mulje. Baletiaustajatel pole aga lootust kunagi näha Jaava printsesside tantsu, kuna nad esinevad sellega vaid kuningate ees.

Põllumajandussaaduste turuhinnad

Võiturg. Võituru seisund paranes möödunud nädalal Inglises, kus Eesti võihinnaks noteeriti 100—103 š cwt eelmise nädala 97—99 š vastu. Kuna aga Saksast pakuti madalamat hinda kui eelmisel nädalal, jäeti või väljavedu Saksa ära.

Vastavalt Inglisest saadavale hinnale noteeriti meie eksportvõi hinnaks 129 senti kg franko saatejaam, mis on võrdne eelmise nädala noteeringuga.

Juustuturg. Juustuturu seisundit iseloomustatakse üldiselt kindlana. Kuna meil avanes käesoleval aastal võimalus eksportida ka Saksa suuremaid koguseid juustu, võib väljaveateid juustukaubandusele pidada kõigiti rahuldavaks.

11. jaanuaril s. a. noteeriti šveitsi eksportjuustu hinnaks vastavalt kvaliteedile riikliku juurdemaksuta: 12 A — 120 senti, 12 B — 112 senti, 11 A — 115 senti ja 11 B — 108 senti kg. Siseturu juustuhinnaks noteeriti šveitsi — 125, hollandi — 100, backstein — 100 ja konservjuust — 130 senti kg.

JÕUSÖÖTA LÄHEB VÄHE

Nagu asjaomastest ringkondadest kuulud, on põllupidajad loomajäätisõõda ostuga tänava tagasihoidlikud. Põhjuseks arvatakse asjaolu, et tänavune jõusööt on tunduvalt kallim mullusest. Nimelt müüvad ärid riiklikku jõusööt hinnaga 12—12,5 senti kg. Teiseks heinasaak läinud aastal oli võrdlemisi hea.

Nimelt saadi põlluheina 527.900 tonni ja niitheina 889.100 tonni. Võrreldes eelmise aastaga saadi niitheina enam 36.700 tonni. Kui siia juurde arvata ka veel põlluheina 33.800 tn. enamsaagi, osutub mullune heina kogusaak 70.500 tonni võrra suuremaks kui aasta varem. Lisaks sellele ka loomasöödajuurikate saak läinud aastal oli tunduvalt kõrgem.

On loomulik, et see ei jätnud avaldamata mõju loomajäätisõõda üldisele tarvitamisele.

Harilikku loomajäätisõõda kõrval põllupidajad ostavad ka kodumaisi linaseemnekooke, milliste hind võrreldes riikliku jõusöödaga on üsna soodus. Praeguse tootmisgevuse juures ulatub õlikookide toodang ümmarguselt 2250 tonnile.

Peekoniturg. Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 87 š-le tsntn.

Vastavalt sellele jäi muutuseta ka peekonsigade noteering. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu: I sort 73—82 senti, II sort 69—77 senti ja III sort 66—71 senti kg.

Linaturg. Möödunud aasta novembri lõpul haripunktil olnud linahinnad nõrgenesid detsembris, kusjuures langus ametliku noteeringu järgi oli 6 senti kg-lt. Tegelikult aga oli hinnalangus meie turgudel veelgi suurem.

Enne jõulu linahinnad näitasid juba väikest paranemist; eriti elavaks muutus nõudmine linale käesoleva aasta jaanuarikuul algul.

8. jaanuaril s. a. noteeris linahindade noteerimiskomisjon järgmised hinnad: R — 123, HD — 114, D — 105, OD — 96, LOD — 87 ja H — 78 senti kg. Toodud hinnad on maksavad Võru- ja Petserimaal, mujal Eestis on need 2 senti võrra kg kohta odavamad.

Takk I sort — 90, II sort — 81, III sort — 72 ja ehitustakk 17 senti kg.

Seega tõusis linahind võrreldes eelmise noteeringuga, mis toimus nädala eest, 8 senti kg-lt ja on kõrgeim käesoleval hooajal.

ELUSTAPALOOMADE JA LIHATURG

Põllutöökoja elustapaloomade ja lihaturul valitseb käesoleval nädalal juba stabiilne kaubitsemine. Üksikute lihalikide hinnad, millised eelpühi tõusid ja ka pühade vaheaegadel püsisid, nõrgenesid normaalsel tasemel juba läinud nädala lõpul ning jäid püsima ühtlasele tasemele käesoleval nädalal.

Veiste pakkumine oli keskmine, kuid eksportkaupa turul vähe ning nendele nõudmine suur. Nii maksusid suuremad pullid liha-(tapa-)kaalu alusel ühes naha ja pudemetega 55—57 s. ning eluskaaluga 29—30 s. kilo.

Lehmi turul keskmiselt ning hinnad sõltuvad rammususest. Nuumatud lehmased maksetakse 55—62 s., keskmises rammususes lehmad 45—50 s. tapakaalu

ja 21—23 s. eluskaalu kilo. Lahjemad 40—44 s. tapakaalu kilo.

Vasikaid tuleb juba turule keskmiselt. Suuremad nuumatud tapetud vasikad maksusid nädala keskmiselt 70—75 senti ja keskmised ning lahjemad vasikad 55—65 s. kilo. Elusvasikaid turustati 38—45 s. kilo.

Lambaid väga vähe. Nõudmine suur, eriti eluslammastele, eksporttapmiseks.

Eksportlamba noteering jäi muutmatuks, s. o. 82—88 s. lihakilole ning 38—40 s. eluskaalu kilo vastuvõtmisepunktis.

Siseturul suuremaid rammusaid tapetud lambaid müügil ei olnud. Keskmisest ja lahjematest tapetud lammastest ilma naha ja pudemeteta makseti 62—70 s. kilo.

Sigade pakkumine nädala jooksul keskmine. Hinnad püsivad kogu nädal ühtlasel tasemel. Loota on hindade püsimist. Tapetud keskmises suuruses lihasead maksusid 74—76 s. ja suuremad rasvasead 72—76 s. kilo. Noored peekonkaalulised maksusid 76—78 s. kilo. Elusigu turustati 45 s. piires kilo.

PIIMAHINNAD

11. jaanuaril noteeriti järgmised piimahinnad:

I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 12 senti ja müügil piimatööstustele 11 senti liiter.

II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10—11 senti ja müügil piimatööstustele 9—10 senti liiter.

Väikemüügil maksus piimakauplustes möödunud nädalal sentides liiter: Tallinnas, vastavalt valikule, 12—17 senti, Tartus 9—15 senti, Narvas 9—15 senti, Pärnus 12—17 senti, Rakveres 10—14 senti, Valgas 9—14 senti ja Petseris 12—13 senti liiter.

KARTULIHINNAD

Kartulihindade noteerimise komisjoni koosolekul 11. jaanuaril 1937. a. noteeriti järgmisi hindu:

Söögikartul: raudteejaamades kr. 2.30 kuni 2.50 kv.

Tööstuskartul: tärklisevabrik kr. 1.60 kuni 2.10 kv; piiritusevabrikutes kr. 1.80 kuni 2.40 kv.

Tendents: kindel.

TALLINNA TURG

13. jaanuaril 1937. a.

Lihahinnad väikemüügil: Sealiha 75—110 s., veiseliha 40—90 s., vasikaliha 50—90 s., lambaliha 60—75 s. kilogramm.

Jänesed 170—225 s. tükk. Linnud: Kalkunid 160—170 s., haned 160—170 s. kg., pardid 250—350 s. tükk, tapetud kanad 90—180 s. tükk.

Kanamunad 15—18 s. paar.

Piimasaadused: Kõõgivõi 160—170 s., lauavõi 180 s. kg., kohupiim 35 s., hapukoor 110 s. kg., juustud 75—165 s. kg.

Mesi 75 s. purgitais, 160—170 s. kg.

Teraviljasaadused: 2-kg ruki-leib 32 s., 2-kg peenleib 65 s., 2-kg sepik 75 s., 2-kg sai 75—85 s., nisupüülijahu 38—44 s., sepikujahu 30—32 s., tangud 28—30 s., kruubid 32—35 s. kg.

Juur- ja aiavili: Kartulid 55—60 s. 20-ltr. mõõt, peakapsas 15—18 s., hapukapsas 20 s., kaalikad 8—10 s., porgandid 7—10 s., peedid 12—15 s., keedetud peedid 25 s., sibulad 40 s. kg.

Kalad: Suitsusilgud 4—5 s. kümme, värsked räimed 25 s., kilud 40 s., ahvenad 40—50 s., tursad 30 s. kg.

Õunad 30—75 s., jõhvikad 30 s. kg, sidrunid 9—12 s. tükk, apelsinid 15—25 s. tükk.

Puud 6—7,5 kr. koorem.

HEINAHINNAD TALLINNAS

13. jaanuaril 1937.

Heinu turul võrdlemisi vähe. Metsahein 60—80 s., timotihein 90—110 s., ristikehein ja põllu segahein turul ei leidunud.

90.158 KG JUUSTU 94.823 KR.

VAARTUSES

Läinud aastal eksporditi 90.158 kg juustu 94.823 krooni väärtuses.

Aasta varem ulatus juustueksport 92.996 kg-le kogusummas 93.035 kr. väärtuses, olles seega suurem möödunud aasta väljaveost koguselt.

Väljaandja: Eesti Ühistegelise Liit

Vastutav toimetaja: K. Reinaste.

Ü. K. EESTI RAHVAPANGA

arvete seis 31. detsembril 1936. a.

AKTIVA

Kassa	78.232	14
Hoiuarved	697.490	28
Väärtpaberid	623.320	72
Väärtsused	5.939	28
Diskontitud vekslid	1.775.781	17
Tähtajalised laenud	54.135	22
Riiklikud laenud	26.330	85
Konto-korrent laenud	2.618.883	78
Korrespondendid	645.023	78
Garantiide debitorid	148.847	50
Mitmesugused debitorid	600	—
Vallasvara	30.033	38
Kinnisvara	297.000	—
Kulud	168.683	50
Muud aktivad	22.554	68
Kr.	7.192.856	28

PASSIVA

Osakapital	373.256	84
Tagavara kapitalid	153.865	25
Amortisatsiooni kapitalid	83.760	—
Hoiuarved	5.235.058	64
Võlad teistes krediitasutistes	417.716	04
Riiklikud laenud	26.612	85
Korrespondendid	324.256	70
Väljaantud garantiid	148.847	50
Tulud	345.664	36
Muud passivad	83.818	10
Kr.	7.192.856	28

Masinarvitajate Ühingu Liit

korraldab

VILJANDIS mõldrite-motoristide KURSUSED

Kursuse algus 25. jaanuaril 1937. a. Kestvus 3—4 nädalat. Läbi võetakse: 1) Liht- ja puüliveskite seaded teoreetiliselt ja praktiliselt. Praktika paremates Viljandi ja Viljandimaa veskites. 2) Mootorite alal — nafta- ja petrolmootorid, traktorid, lokomobiilid ja viljapeksumasinaid. Opmus teoreetiline ja praktiline. Eriti rõhku pannakse puugaasimootoritele.

Õppemaks: mõldrite osas kr. 25.—, mootorite osas kr. 20.—, mõlemad osad kokku kr. 45.—.

Lõpetajad saavad registreeritud tunnistused.

Osavõtjate arv on piiratud.

Ühiskorter on saada väikese tasu eest.

Üles anda: suuliselt Viljandis, E. Kirikali kaupluses, Tartu tän. 1 ja kirjalikult Masinarvitajate Ühingu Liitu, Tallinn, S. Karja tän. 18—20, tel. 463-16.

M. Ü. Liit.

Uuest aastast

alates pidage samast õiget joont ja tarvitage „Urania“ elementpatareisid.

Mag. W. Wieckmanni

LUMIVALG

on parim pesemisvahend
Suur pakk 20 s., väike pakk 15 s.

Nõudke ainult „Tav“ alumiiniumi!

Ostke ainult kodumaa
kalasse ja botikuid
selle märgiga

Eesti Vabariigi 4. klassiloterii plaan

I klass

Loosimine
31. märtsil ja 1. aprillil 1937. a.

Suurim võit **Kr. 25.000**
(õnnelikul juhusel)

Kr.	Kr.
1 preemia	10.000—10.000
1 võit	15.000—15.000
1 " "	7.000—7.000
1 " "	5.000—5.000
2 võitu	3.000—6.000
10 " "	1.000—10.000
10 " "	500—5.000
10 " "	200—2.000
25 " "	100—2.500
120 " "	20—2.400
1000 " "	10—10.000
3820 " "	5—19.100
5000 võitu + 1 pr.	= 94.000

II klass

Loosimine 28. ja 29. aprillil 1937. a.
Eelmise klassi pilette vahetamine
lõpetatakse 22. aprillil 1937. a.

Suurim võit **Kr. 25.000**
(õnnelikul juhusel)

Kr.	Kr.
1 preemia	10.000—10.000
1 võit	15.000—15.000
1 " "	7.000—7.000
1 " "	5.000—5.000
2 võitu	3.000—6.000
10 " "	1.000—10.000
10 " "	500—5.000
10 " "	200—2.000
25 " "	100—2.500
150 " "	20—3.000
1200 " "	10—12.000
3590 " "	7—25.130
5000 võitu + 1 pr.	= 102.630

III klass

Loosimine 27. ja 28. mail 1937. a.
Eelmise klassi pilette vahetamine
lõpetatakse 22. mail 1937. a.

Suurim võit **Kr. 25.000**
(õnnelikul juhusel)

Kr.	Kr.
1 preemia	10.000—10.000
1 võit	15.000—15.000
1 " "	7.000—7.000
1 " "	5.000—5.000
2 võitu	3.000—6.000
10 " "	1.000—10.000
10 " "	500—5.000
10 " "	200—2.000
25 " "	100—2.500
100 " "	30—3.000
1000 " "	12—12.000
3848 " "	9—34.632
5008 võitu + 1 pr.	= 112.132

IV klass

Loosimine 27., 28., 29., 30., 31. juulil, 2., 3., 4., 5., 6., 7., 9., 10., 11., 12., 13. ja 14. augustil 1937. a.
Eelmise klassi pilette vahetamine lõpetatakse
22. juulil 1937. a.

Suurim võit **Kr. 80.000**
(õnnelikul juhusel)

Kr.	Kr.
1 preemia	30.000—30.000
1 võit	50.000—50.000
1 " "	25.000—25.000
1 " "	15.000—15.000
2 võitu	10.000—20.000
2 " "	7.000—14.000
4 " "	5.000—20.000
10 " "	3.000—30.000
15 " "	2.000—30.000
50 " "	1.000—50.000
50 " "	500—25.000
260 " "	100—26.000
1015 " "	30—30.450
44837 " "	9—403.533

46.248 võitu + 1 preemia = **768.983**

Pileti hind klassiviisi ostes iga klass 2 krooni; kõik 4 klassi korraga ostes 8 krooni.
Poolpileti hind klassiviisi ostes 1 krooni; poolpileti hind klassiviisi ostes iga klass 4 krooni.
Poolpiletiraamatu (4 poolpileti) hind klassiviisi ostes iga klass 4 krooni.
Poolpiletiraamatu (4 poolpileti) hind klassiviisi ostes iga klass 4 krooni.
Kesksoovib osta teise, kolmanda või neljanda klassi pileti, ilma et tal oleks eelmise klassi piletit, peab maksma ka kõigi eelmiste klasside hinna.

Klassiviisi müüakse pileteid Riigi klassiloterii pilette müügikohtades, pankades, postiasutustes jne. Iga klassi pilette müük algab eelmise klassi võitude nimekirja avaldamisest ja kestab loosimiseni. Pileteid kõigi nelja klassi jaoks korraga müüakse ainult pilette keskmüügikohas Riigi trüki-kojas, Tallinnas, Naine tän. 11. Postiteel saadetakse pileteid välja pilette keskmüügikohast Riigi trüki-kojast Tallinnas, kui tellija on saatnud ette pileti hinna ja saatekulu 10 senti iga saadetise kohta. Lunasaadetisena postiteel saadetakse piletid välja ainult klassiviisi keskmüügikohast, kui tellija on saatnud ette posti lunasaatekulu 25 senti hiljemalt 20 päeva enne loosimist.

Võidu korral I, II või III kl. võidavad piletiraamatus kõik 4 piletit, sest iga võitnud raamatu numbri kohta loositakse selle raamatu 4 pileti vahel välja 4 võitu.
IV kl. langeb igale raamatule kindlasti üks võit, mis loositakse kohe selle raamatu 4-ja pileti vahel.

RIIGI KLASILOTERII KESKMÜÜGIKOHALE, RIIGI TRÜKIKODA, TALLINN, NIINE TÄN. 11.
Saadan siinjuures 25 senti postmarkides lunasaatekuludeks ja palun saata minule Riigi 4. klassiloterii I klassi piletit
kokku krooni väärtuses. Soovin* Ei soovi*, et piletid oleksid võimalikult tervete raamatute viisi, s.o. igas raamatus kõik 4 piletit.

(Pilette tellija eesnimi ja nimi) (Address)
* Kui tellitakse korraga vähemalt 4 esimese klassi piletit, tuleb läbi kriipsutada mittesobiv sõna.